

ZORG & ZEGGENSCHAP

Nr. 75 | voorjaar 2026
Een uitgave van

loc
Waardevolle
zorg

LOC over plannen nieuwe kabinet:

“Invloed van mensen in wijken en buurten beter regelen”

**Verhalen ophalen
voor opstellen
Kwaliteitsbeeld**

Project geeft cliëntenraden meer
invloed op kwaliteit van zorg

**5 t/m 9 oktober:
Week van de
Medezeggenschap**

Thema: ‘Land van Omzien = meedoen
en meebeslissen’

Waardevolle zorg ook online!

Het LOC-kenniscentrum,
-nieuws & -netwerk:

op www.loc.nl

De toekomst van de
gezondheidszorg
is Waardevolle zorg

loc
Waardevolle
zorg

Nr. 75 – voorjaar 2026

In dit nummer

10

Clëntenraden bespreken
evaluatierapport
medezeggenschapswet
Wmcz 2018

**“De zorgorganisatie moet het
belang van het organiseren van
tegenspraak inzien.”**

20

LOC zit niet stil en breidt haar
dienstverlening in 2026 fors uit

**“Zeggenschap - ook
in buurt of wijk - en
leefplezier cliënten centraal.”**

36

De jaarrekening komt er weer
aan. De expertpool Zorg & Geld
staat cliëntenraden met raad en
daad bij

**“Hoe optimaal adviseren over
jaarrekening en begroting?”**

En verder

- 05** Nieuws
- 08** Kabinetsplannen
- 13** Wist je dat...
- 14** Vertrouwen in de GGZ
- 16** Struinen in het Land
van Omzien
- 18** Vrijwilligers LOC
- 24** Kwaliteitsbeeld
- 26** In beeld
- 28** Mediationloket LOC
- 30** LOC Jeugd
- 33** Jeugd-app
- 39** Luisterverhalen
- 40** Waardevol leven
- 42** Vitaal wonen
- 46** Cliënt & raad
- 48** Vraagbaak
- 51** Colofon
- 52** Agenda

Artikelen luisteren?

www.loc.nl/luisteren

loc
Waardevolle
zorg

Tekst: **Marthijn Laterveer**

Mensen en techniek

De mogelijkheden van techniek worden steeds groter. In alle beleidsstukken wordt de inzet van techniek gezien als een oplossing voor het personeelsprobleem in de zorg. En voor de toenemende vraag naar zorg door de vergrijzing. Daarbij gaat het om technische hulpmiddelen waardoor mensen zelfredzamer kunnen zijn. Zoals een bril om zelf de ogen te druppelen. Maar ook om betere registratie, inzet van robots en het gebruik van kunstmatige intelligentie (AI).

Vanuit LOC zijn we kritisch op de inzet van technologie. Uiteraard is het fijn als mensen niet hoeven te wachten op een hulpverlener. Dus die bril voor het zelf druppelen van de ogen is voor veel mensen een verbetering, maar niet voor iedereen. En betere registraties gaan vaak voorbij aan de fundamentele vraag of al dat registreren en meten wel echt een bijdrage levert aan betere zorg. Want daarmee erkennen we onvoldoende dat hulpverleners een vak geleerd hebben en we meer op hen zouden mogen vertrouwen. Vanuit controle en wantrouwen hebben we allerlei beheersingssystemen opgetuigd die niet bijdragen aan het welbevinden van mensen. En die

“In het Land van Omzien sluiten organisaties, systemen en techniek aan bij wat mensen nodig hebben”

er ook nog eens voor zorgen dat zorgverleners niet meer aan hun eigenlijke werk toekomen.

Met AI is het verhaal hetzelfde. Er zijn mooie toepassingen, maar net zo vaak kun je je afvragen welk probleem je aan het oplossen bent. Juist daarom pleit LOC ervoor altijd mensen en hun vragen als uitgangspunt te nemen. Ieder mens is anders en dat vraagt steeds om afstemming en maatwerk. Voor de ene persoon werkt een technologische oplossing prachtig, voor de andere niet. En bij alles zullen we ons af moeten vragen wat we nu echt willen bereiken met technologie. Zeker omdat voor techniek ook geld, personeel en vaak schaarse grondstoffen nodig zijn.

Laten we daarom veel meer dan we tot nu toe doen bij inzet van techniek steeds nadenken wat voor samenleving we willen zijn. Namelijk een samenleving waar mensen naar elkaar omkijken. Waar systemen en techniek mensen echt helpen. Waar organisaties en instanties aansluiten bij wat mensen nodig hebben.

Dat is het Land van Omzien. Een land waar we met iedereen die daarvoor openstaat aan willen bouwen. Techniek kan daar zeker een belangrijke rol bij spelen. Maar wel alleen dáár waar het bijdraagt aan een menselijkere samenleving, waar we breder kijken dan alleen naar economische waarden. Bouw je met ons mee?

Marthijn Laterveer

Bestuurder LOC Waardevolle zorg

Nieuw: LandvanOmzien.nl!

De Participatiecoalitie welzijn, zorg en hulp, waar LOC deel van uitmaakt, heeft een nieuwe website gelanceerd: www.landvanomzien.nl.

Het Land van Omzien is er al lang: een beweging van miljoenen burgers, gemeenschappen, initiatieven en organisaties die zorg en welzijn dicht bij mensen brengen. Vanuit eigenaarschap, zeggenschap, gemeenschap.

Rapport evaluatie medezeggenschapswet

De evaluatie van de Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen 2018 (Wmcz 2018) is afgerond. Onderzoeksbureau Berenschot voerde deze evaluatie uit in opdracht van het ministerie van VWS. Cliëntenraden hebben met hulp van LOC input gegeven voor de evaluatie. Het rapport is naar de Eerste en Tweede Kamer gestuurd, en aan LOC. Uit de brief van de staatssecretaris: “De onderzoekers zien geen reden om de wettekst aan te passen, maar geven aanbevelingen om het animo bij cliëntenraden te vergroten en een cultuurverandering te bereiken.” In het rapport staan onder meer concrete aanbevelingen voor besturen van zorgorganisaties en voor VWS. Voor de zomer biedt de VWS-bewindspersoon de politiek ook de vervolgstappen aan, die uit de conclusies en aanbevelingen van de onderzoekers kunnen worden geformuleerd (zie ook pagina 10). Zie: www.loc.nl/evaluatierapport en updates Wmcz 2018: www.loc.nl/wmcz

Welkom nieuwe leden!

Leden van LOC genieten van vele voordelen, zoals deelname aan cursussen en bijeenkomsten, toegang tot een breed scala aan informatiemateriaal (zoals brochures, bewaarkaarten, handreikingen) en vier keer per jaar LOC-tijdschrift Zorg & Zeggenschap op de mat. Daarnaast kunnen leden gebruikmaken van onze expertpool Zorg & Geld en de LOC Bouwpool (exclusief reiskosten). Bovendien maken leden onze landelijke belangenbehartiging mogelijk voor versterking van de medezeggenschap. Samen werken we aan waardevolle zorg en meer zeggenschap voor mensen die hulp nodig hebben. Daarom zetten we onze nieuwe leden graag in het zonnetje. We verwelkomen graag: Accare (Assen), Attent Zorg en Behandeling (De Steeg), Envida - De Koepelhof (Maastricht), Fier (Leeuwarden), Helen Dowling Instituut (Bilthoven), iHub (Alphen aan den Rijn), Stichting Markenheem (Doetinchem), Trajectum (Zwolle) en Woonzorgcentrum De POL (Nijkerk). Lees meer op: www.loc.nl/nieuwe-leden-loc.

M	Z	D	V	AANBEVELING
T	I	E	S	ACHTERBAN
Y	R	D	M	ADVIES
T	Z	E	E	AFSPRAKEN
I	U	O	I	BELANGEN
S	O	L	T	BELEID
E	G	V	N	BESLUITVORMING
N	S	N	A	BESTUUR
E	I	I	R	CLIËNT
R	N	Z	A	CLIËNTBELANG
T	N	O	P	COMMUNICATIE
E	L	R	S	INFORMATIE

Clëntenraadslid maakt puzzelboekje over cliëntenraad

Bewoner Jan Woelders (72) is lid van de cliëntenraad van Saxenburgh. Hij maakte een heus puzzelboekje over de cliëntenraad en zijn werkzaamheden. Puzzel mee en lees meer over Jan, die zelf ook zorg ontvangt. “Ik heb geleerd te kijken naar wat wél mogelijk is.”

www.loc.nl/puzzelboekje

Organisatiebreed werken aan medezeggenschap

Twee LOC-adviseurs begeleiden Warande bij het versterken van medezeggenschap binnen de organisatie. Warande over de eerste stap eind 2025: "Wat hebben we hard gewerkt, en wat een mooie opbrengst: van een 'feestslinger vol successen' tot wat vanuit verschillende perspectieven (zorgprofessionaal, cliëntenraad en management/directie) nodig is voor medezeggenschap." De volgende stappen: visie uitwerken en per raad ophalen wat nodig is om te werken vanuit de visie (zoals scholing, ondersteuning, samenwerking in de raad of met de manager). We wensen alle betrokkenen bij Warande en onze collega's Loes den Dulk en Annemarie Timp-Hofmans veel succes en inspiratie! Meer informatie, inspiratie en mogelijkheden om ook binnen jouw organisatie verdere stappen te zetten: www.loc.nl/warande.

Nieuw LOC-netwerk ondersteuners cliëntenraden

Als ondersteuner van een cliëntenraad ben je de spil in een dynamische samenwerking en kun je tegen complexe situaties aanlopen. Zowel binnen de raad als binnen de organisatie. Dan is het essentieel om te kunnen reflecteren en sparren. Dat kan bij een intervisiegroep van LOC: www.loc.nl/ondersteunersnetwerk

Nieuwe dichtbundel van 'onze' Aukje Lausberg

LOC organiseert allerlei bijeenkomsten. Heel bijzonder is dat Aukje Lausberg regelmatig naar aanleiding van het thema van een bijeenkomst een 'spoken word' schrijft. En die voordraagt. Download kosteloos haar nieuwe bundel spoken word-voordrachten - gemaakt tijdens bijeenkomsten in 2025! www.loc.nl/dichtbundel (zie ook pagina 18).

AI-foto

12.424 uren bespaard in 2025

De vernieuwingsaanpak van Carintreggeland krijgt navolging bij zorgorganisatie Aafje, met indrukwekkende resultaten. Per dienst levert het een tijdsbesparing op van 25 minuten. Al in 2021 schafte Carintreggeland, met hulp van LOC-beweging Radicale vernieuwing, de verplichte dubbele medicatiecontrole af. (Uitgebreide praktische achtergrondinformatie over de vernieuwingsaanpak van Carintreggeland: www.loc.nl/medicatiecontrole.)

Hoe Aafje nu ook op al haar locaties de verplichte dubbele medicatiecontrole heeft afgeschaft en hoopt "dat meer organisaties in de ouderenzorg volgen?"

Zie www.loc.nl/urenbesparing

LOC-vrijwilligers gezocht

De vrijwilligers van LOC zijn een onmisbare schakel in het versterken van cliëntmedezeggenschap. Zij informeren en inspireren cliëntenraadsleden bijvoorbeeld tijdens regionale netwerkbijeenkomsten. Of ondersteunen cliëntenraden bij het adviseren over financiën of (ver) bouwplannen. Meer weten over de mogelijkheden? (zie ook pagina 18, 36 en 42) Kijk op www.loc.nl/loc-vrijwilligers

Gesprekskaart informele zorg

Het Platform Cliëntenraden Langdurige Zorg organiseert in samenwerking met LOC bijeenkomsten voor cliëntenraden uit Amsterdam en omstreken. Over actuele onderwerpen in de zorg, zoals informele zorg. Over dit onderwerp heeft het platform vier bijeenkomsten georganiseerd. De conclusies en aanbevelingen die uit deze bijeenkomsten kwamen zijn gebundeld in een handige gesprekskaart, met tips voor zorgorganisaties en cliëntenraden. Cliëntenraden en anderen kunnen hiermee het gesprek over informele zorg aangaan. Ook de lokale cliëntenraad kan een belangrijke rol spelen, zo is te lezen: "Geef een belangrijke rol aan de lokale raden als het gaat om aansluiten bij de cliënt en diens netwerk. Stimuleer het gesprek met de wijk/buurt, informeer en denk samen alvast na over de toekomst van zorg en welzijn in de buurt."

www.loc.nl/gesprekskaart

Feedback cliëntenraden handreiking teamsamenstelling

Ruim anderhalf jaar geleden is het Generiek kompas 'Samen werken aan kwaliteit van bestaan' ingevoerd voor de langdurige zorg, mede dankzij LOC. Het kompas vervangt eerdere kwaliteitskaders voor verpleeghuiszorg, wijkverpleging en zorg thuis (zie ook pagina 24). LOC vroeg cliëntenraden mee te denken over de handreiking 'Passende deskundigheidsmix':

www.loc.nl/teamsamenstelling

Reageren op Zorg & Zeggenschap

Wil je reageren op een artikel in Zorg & Zeggenschap, een gesprek starten of zelf een blog schrijven? Dat kan. Meld je aan op het LOC-platform en reageer direct op www.clientenraad.nl/praat-mee of een van onze vernieuwingsplatforms.

LOC nieuwsbrieven

Via onze nieuwsbrieven blijf je op de hoogte van LOC-activiteiten en belangrijke ontwikkelingen in zorg, wonen en welzijn. Schrijf je in op www.loc.nl/nieuwsbrief

LOC zet stevig in op beïnvloeden plannen
nieuwe kabinet

“Invloed van mensen in wijken en buurten beter regelen”

Tekst: **Marthijn Laterveer**

Het nieuwe minderheidskabinet-Jetten stond op 23 februari vrolijk op het bordes van paleis Huis ten Bosch. De plannen die in het regeerakkoord staan, stemmen LOC minder vrolijk. De gevolgen voor mensen die zorg nodig hebben zijn groot. Omdat over alle plannen moet worden onderhandeld met de oppositie, ziet LOC kansen om invloed uit te oefenen op besluitvorming.

Het regeerakkoord

Op 30 januari 2026 hebben D66, VVD en CDA het regeerakkoord gepresenteerd. Met als titel: ‘Aan de slag. Bouwen aan een beter Nederland’. De partijen noemen hierin veel maatregelen op het gebied van wonen, welzijn en zorg. Uit de financiële bijlage bij de plannen blijkt dat het nieuwe kabinet zo’n 10 miljard euro wil besparen op de zorg.

Bouwen en wonen

De partijen willen veel nieuwe woningen bouwen in bestaande steden en dorpen, maar ook op nieuwe grootschalige locaties. Daarbij komen er eenvoudigere procedures om te bouwen. Er komen meer woningen die geschikt zijn voor ouderen, waardoor de doorstroming verbetert. Daarnaast komen er nieuwe woonvormen voor ouderen, zodat zij beter en langer kunnen samenleven in hun wijk.

Preventie

In het regeerakkoord staat dat er meer aandacht komt voor preventie van jong tot oud. Bijvoorbeeld door een gezonde leefomgeving en het stimuleren van beweging. Maar ook door te werken aan zorgzame wijken en buurten, waar mensen met elkaar verbonden zijn. Mantelzorgers krijgen daarbij ondersteuning.

Medische zorg

Het nieuwe kabinet wil meer inzetten op zorg die effectief is. Zorgverzekeraars krijgen meer ruimte om die zorg in te kopen. Zij hoeven geen zorg meer te vergoeden bij hulpverleners die geen contract hebben. Het eigen risico gaat vanaf 2027 met € 60,- omhoog met een maximum van € 150,- per behandeling. Chronisch zieken en mensen met een beperking krijgen een vergoeding. Zij hoeven niet steeds aan te tonen dat zij nog steeds ziek zijn of een beperking hebben.

“Maatregelen mogen niet ten koste gaan van mensen die zorg nodig hebben”

Het kabinet-Jetten wil investeren in zorgzame buurten en gemeenschapsontwikkeling.

Langdurige zorg

In het regeerakkoord staat dat er een verschuiving komt van wonen in een instelling naar zorg thuis. Onder andere door te investeren in zorgzame buurten en gemeenschapsontwikkeling. Er komt één pakket voor zorg thuis. Wonen, verblijf en zorg worden losgekoppeld. Daarom komen er nieuwe woonvormen en zorgzame buurten waar ontmoeting, aanpak van eenzaamheid en zorg voor elkaar centraal staan. Nederland zal het VN-verdrag voor mensen met een handicap uitvoeren. De doelmatigheid in de langdurige zorg moet verbeteren door passende zorg, kwaliteitsnormen en tarieven. Daarvoor zijn al bezuinigingen ingeboekt. Namelijk: 990 miljoen bestuurlijk akkoord Wlz en scheiden wonen zorg, 435 miljoen afschaffing huishoudelijk hulp Wmo, 470 miljoen niet gebruikt geld ouderenzorg.

Jeugdzorg

Het kabinet wil dat er minder kinderen in de jeugdzorg terechtkomen. Vooral door lichtere vormen van jeugdzorg - bijvoorbeeld in het sociaal domein - op te lossen. En daarmee ruimte te maken voor zwaardere vormen van jeugdzorg. Lichte (opvoed)ondersteuning wordt niet meer uit collectief geld betaald. Er moet minder bureaucratie komen in de jeugdzorg, waarbij kinderen en gezinnen centraal staan. Er komt een hervorming van de jeugdbescherming.

Geestelijke gezondheidszorg

Er is meer aandacht voor het voorkomen van psychische problemen. Dat moet meer in de wijk, op school en thuis gebeuren. De geestelijke gezondheidszorg kan zich dan meer concentreren op complexe zorg. Het kabinet wil daarom de financiering en organisatie van de geestelijke gezondheidszorg hervormen.

Bezuinigingen problematisch

Het is positief dat het nieuwe kabinet meer inzet op de invloed van mensen in wijken en buurten op wonen, welzijn en zorg. Maar dat vraagt echt om een andere manier van organiseren. De grote bezuinigingen op de zorg zijn problematisch. Vooral omdat deze operatie door strakkere kaders tot stand moet komen, waarbij mensen meer zelf moeten betalen en regelen. Doordat het nieuwe kabinet een minderheidsregering is moet er veel uitgewerkt en uitonderhandeld worden. Een sterke belangenbehartiging is daarom belangrijker dan ooit. LOC heeft geld vrijgemaakt om de invloed in Den Haag te vergroten. Zo kunnen we met elkaar bevorderen dat maatregelen niet ten koste gaan van (kwetsbare) mensen.

Marthijn Laterveer is bestuurder LOC Waardevolle zorg.

Zie ook clientsraad.nl en pagina 10 over de evaluatie van de Wmcz, pagina 16 over het Land van Omzien en pagina 42 over zorggeschikt bouwen.

Cliëntenraden bespreken evaluatierapport medezeggenschapswet

Investeer in scholing, faciliteiten en goede onafhankelijke ondersteuning

Tekst: **Xandra van der Kruk-Ras**

Tijdens drie drukbezochte digitale bijeenkomsten, in januari en februari, heeft LOC met cliëntenraden het evaluatierapport Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen 2018 van bureau Berenschot besproken en geïnventariseerd wat raden ervan vinden. Het succes van medezeggenschap hangt nu te veel af van de cultuur binnen zorginstellingen, luidt één van de conclusies uit het rapport.

Belangrijkste aanbevelingen

Het evaluatierapport van Berenschot over de Wmcz 2018 onderstreept dat de wet weliswaar een stevige juridische basis biedt voor cliëntenraden, maar dat het succes van cliëntmedezeggenschap staat of valt met de bestuurscultuur binnen de zorginstelling. De invulling van medezeggenschap hangt te sterk af van de houding van individuele bestuurders en managers, concluderen de onderzoekers. In het rapport doet Berenschot aanbevelingen aan bestuurders en de wetgever. De aanbevelingen aan bestuurders om de medezeggenschap te versterken zijn onder andere:

- Investeer in scholing voor zowel cliëntenraadsleden als management. Die scholing moet gericht zijn op gelijkwaardige samenwerking en het optimaal benutten van formele rechten.
- Zorg voor professionele, structurele ondersteuning.

Er is behoefte aan inhoudelijke, onafhankelijke en deskundige ondersteuning met vaste ureninzet, in plaats van ad-hocoplossingen.

- Zorg ervoor dat het aantrekkelijk is om lid te worden van een cliëntenraad, ook door marktconforme vacatie- en onkostenvergoedingen te bieden.
- Zorg voor tijdige, duidelijke en begrijpelijke informatievoorziening.
- Ondersteun het contact van de cliëntenraad met de achterban. Hierbij mag de privacywetgeving (AVG) niet ten onrechte als belemmering worden gebruikt.

Actieve rol bestuurders vereist

Aan de wetgever wordt de aanbeveling gedaan om bepalingen te verduidelijken en bekendheid te geven aan de wet. De onderzoekers concluderen dat de herziene Wmcz 2018 weliswaar kaders biedt, maar dat het

Zorg ervoor dat het aantrekkelijk is om lid te worden van een cliëntenraad, ook door marktconforme vacatie- en onkostenvergoedingen te bieden, zegt Berenschot.

benutten van de mogelijkheden een actieve, welwillende houding van bestuurders vereist en een goed gefaciliteerde, deskundige cliëntenraad. De praktijk laat zien dat dit niet altijd zo is. Daarnaast wordt in het rapport geconcludeerd dat de mogelijkheid tot maatwerk die de wet biedt waardevol is - daar waar het de inspraak versterkt - maar een risico vormt als dit leidt tot het omzeilen van wettelijke verplichtingen.

Raadpleging achterban

Eind januari organiseerde LOC digitale bijeenkomsten samen met Kansplus en de cliëntenkamer van MIND om het rapport met cliëntenraden te bespreken. De opkomst was hoog, zo hoog dat we zelfs een derde bijeenkomst hebben ingelast. Tijdens de bijeenkomsten gaven cliëntenraden aan dat het goede gesprek tussen cliëntenraad en zorgaanbieder om samen op een juiste manier invulling te geven aan de medezeggenschap

“De zorgorganisatie moet het belang van het organiseren van tegenspraak inzien”

belangrijk is. En dat de zorginstelling ook het belang moet inzien van het organiseren van tegenspraak. Op sommige plaatsen functioneert de medezeggenschap erg goed. De vraag hierbij is wanneer en waarom dit goed verloopt. En hoe verhoudt dit goed functioneren zich tot de juiste invulling van de medezeggenschap? Verder werd ook gesproken over de rol van de raad van toezicht en de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd rondom de uitvoering van de (lokale) medezeggenschap.

Vergoeding en onafhankelijkheid

Met betrekking tot de faciliteiten en de ondersteuning vroegen cliëntenraden zich af: hoe beoordeel je de hoogte van de (onkosten)vergoeding en hoe verhoudt die vergoeding zich tot je onafhankelijkheid? Zou je hiervoor een vrijwilligersvergoeding kunnen gebruiken? Maar ben je als cliëntenraadslid wel een vrijwilliger? En hoe richt je de onafhankelijkheid van de ondersteuner cliëntenraad goed in? Ook werd nog aangegeven dat de cliëntenraad ook zelf verantwoordelijkheid moet nemen en de mogelijkheden die de wet biedt moet benutten. Daarnaast vinden cliëntenraden dat ze ook moeten stilstaan bij het eigen functioneren en dit van tijd tot tijd moeten evalueren.

Cliëntenraden geven aan dat het goede gesprek tussen cliëntenraad en zorgaanbieder om samen op een juiste manier invulling te geven aan de medezeggenschap, belangrijk is.

Reactie richting ministerie

Na de raadplegingen hebben we samen met andere betrokken cliëntenorganisaties (naast LOC: LSR, MIND, KansPlus en NCZ) een eerste reactie voorbereid richting het ministerie van VWS. Daarbij hebben we de uitkomsten van de bijeenkomsten teruggekoppeld. We hebben benadrukt dat op een aantal punten de wetgever de verwoording van de onderwerpen en processtappen van het advies- en instemmingsrecht kan verduidelijken. Ook hebben we laten weten dat het van belang is om een richtinggevend kader voor de ondersteuning van cliëntenraden op te stellen, waarbij aandacht is voor het profiel, de taken en de onafhankelijkheid van de ondersteuner. Verder hebben we het ministerie meegegeven dat om de medezeggenschap goed in te bedden in de organisatie het belangrijk is om voor zowel de organisatie als de cliëntenraad een aanspreekpunt te hebben binnen de organisatie. Daarnaast moet de

onafhankelijkheid van de ondersteuner geborgd zijn. Tenslotte hebben we aangegeven dat de aanbeveling in het rapport met betrekking tot het onderzoeken wat mogelijk is binnen de AVG-kaders om contact te leggen met de achterban te vrijblijvend is.

Hoe verder?

De komende tijd houden we jullie op de hoogte wanneer er ontwikkelingen te melden zijn. Dat doen we via de website, nieuwsbrief, maar ook via de regionale netwerkbijeenkomsten. Ondersteuners van cliëntenraden en functionarissen medezeggenschap worden via het eigen netwerk op de hoogte gehouden.

Zie ook: www.clientenraad.nl

Op pagina 26 meer informatie over de Week van de Medezeggenschap 2026, die van 5 tot en met 9 oktober 2026 plaatsheeft.

De rubriek Vraagbaak op pagina 48 gaat dit keer in op wat er allemaal op nieuwe cliëntenraadsleden afkomt.

Xandra van der Kruk-Ras is als trainer en adviseur verbonden aan LOC.

“Hoe verhoudt een vergoeding voor het cliëntenraadswerk zich tot onafhankelijkheid?”

Voordelig LOC-lidmaatschap

Wekelijks (online) cursussen

In deze rubriek getiteld 'Wist je dat', vind je handige weetjes: over de voordelen van LOC-dienstverlening en het LOC-lidmaatschap. Want nog niet iedereen heeft ontdekt wat je daar aan kunt hebben.

Cliëntenraden kunnen als geen ander het cliënt-perspectief vertegenwoordigen in de organisatie. Onderzoek toont helaas aan dat raden vaak onvoldoende gefaciliteerd worden. LOC ondersteunt medezeggenschapsorganen om hun werk zo goed mogelijk te kunnen doen - zodat zij hun positie en invloed kunnen versterken. Dat doen we onder meer met allerlei cursussen, handleidingen, nieuwsbrieven, de LOC Vraagbaak en trainingen op maat. LOC heeft bijna vijftig jaar aan kennis en ervaring in huis.

“Kosteloos deelnemen aan vele cursussen met open inschrijving”

Wist je dat raden die lid zijn van LOC kosteloos mee kunnen doen met onze vele cursussen met open inschrijving (ook online), de bijeenkomsten van de LOC-regionetwerken, en onze landelijke evenementen? Zie www.clientenraad.nl/agenda voor het aanbod. Ook de coach, ondersteuner of secretaris van de aangesloten cliëntenraad kan kosteloos deelnemen. Daarnaast maken LOC-leden gebruik van de gewaardeerde LOC-expertpools Zorg & Geld en de Bouwpool - hooguit tegen vergoeding van de reiskosten van deze experts.

www.loc.nl/lidmaatschap-en-dienstverlening

Tekst: **Douwe Dronkert**

Hoger beroep tegen privacyschending ggz-cliënten door overheid

“Vertrouwen in spreekkamer absolute voorwaarde voor slagen behandeling”

Tekst: **Marthijn Laterveer**

Actiegroep ‘Vertrouwen in de GGZ’ gaat in hoger beroep tegen de uitspraak van de rechter over het opeisen van vertrouwelijke gegevens van ggz-cliënten door de Nederlandse Zorgautoriteit. LOC is mede-eiser. Het is ontoelaatbaar dat de privacy van mensen die zorg krijgen, wordt geschonden en het beroepsgeheim van hulpverleners niet langer heilig is.

Waar gaat het over?

In de geestelijke gezondheidszorg bestaat sinds een paar jaar een nieuw systeem om behandelingen te vergoeden: het zorgprestatie-model. Onderdeel daarvan was dat psychiaters en psychologen verplicht vragenlijsten (zogenoemde HoNOS+-vragenlijsten) over hun 800.000 cliënten moesten invullen. En deze moesten aanleveren bij de Nederlandse Zorgautoriteit (NZA). De vragenlijsten gaan over sociale en mentale problemen, zoals bijvoorbeeld depressieve gevoelens en seksuele problemen. Met deze informatie wilde de NZa de zorgprestaties van hulpverleners meten en met elkaar vergelijken. Als hulpverleners dat niet deden moesten ze een boete betalen.

Waarom deze rechtszaak?

De actiegroep ‘Vertrouwen in de GGZ’, waarin landelijke organisaties, ervaringsdeskundigen en hulpverleners zich verenigd hebben, kwam meteen in actie omdat deze

inbreuk op de privacy van cliënten en op het beroepsgeheim van behandelaren, onacceptabel is. Het aanleveren van informatie uit een medisch dossier aan een landelijke overheidsorganisatie ondermijnt de basis voor een gezonde behandelrelatie die gebaseerd is op vertrouwen. De meest intieme informatie over iemands geestelijke toestand en de problemen die iemand daardoor ervaart, blijven niet langer binnen de spreekkamer. Cliënten kunnen niet meer vrijuit spreken over hun problemen als ze weten dat deze informatie niet veilig bij hun psychiater of psycholoog blijft. Bovendien is uit wetenschappelijk onderzoek gebleken dat de meetmethode ongeschikt is om de prestaties van hulpverleners onderling te vergelijken. Andere landen zijn om die reden juist gestopt met deze methode.

Wie voeren de rechtszaak?

De coalitie van eisers is verenigd onder de naam

**“Hacken van gegevens
zou niet gebeuren,
omdat het verboden is”**

Volgens de rechter telt de privacygevoelige informatie die de overheid opeist niet als persoonsgegevens.

‘Vertrouwen in de GGZ’ en bestaat uit psychiaters, psychologen en cliënten in de ggz. LOC Waardevolle zorg, het Platform Burgerrechten en Stichting KDVP zijn als landelijke organisaties eisers in de rechtszaak.

Hoe verliep de rechtsgang?

In 2023 startte de rechtszaak. ‘Vertrouwen in de GGZ’ vroeg om een voorlopige voorziening. Daarmee zou de NZa niet door kunnen gaan met het uitvragen van gegevens totdat de rechter een uitspraak heeft gedaan. De rechter ging daar niet in mee en oordeelde dat de NZa door mocht gaan met het verzamelen van privacygevoelige informatie. Vervolgens probeerde de NZa alle eisers niet ontvankelijk te verklaren. De rechtbank Midden-Nederland was het daar niet mee eens en stelde dat cliënten, hulpverleners en landelijke organisaties deze rechtszaak mogen voeren. Op 23 april 2025 deed de rechtbank uitspraak in deze zaak en stelde de NZa in het gelijk.

Met welke argumenten?

Volgens het vonnis tellen de vragenlijsten die de NZa opeist over ggz-clianten niet als persoonsgegevens. Hierdoor is er volgens de rechtbank geen sprake van inbreuk op de privacy en worden de inhoudelijke argumenten over de privacy van cliënten en het beroepsgeheim van zorgverleners niet behandeld. Bovendien geeft de rechter aan dat we er geen rekening mee moeten houden dat de gegevens van mensen worden *gehackt*, omdat dat wettelijk verboden is.

Wat is het vervolg?

‘Vertrouwen in de GGZ’ en daarmee ook LOC vinden de uitspraak van de rechter zeer ernstig. Het gaat hier over mensen die vaak al veel meegemaakt hebben. Bijvoorbeeld seksueel misbruikt zijn en eindelijk hulp hebben durven zoeken. Vertrouwen is een absolute voorwaarde voor het slagen van een behandeling. En het beroepsgeheim is een belangrijk recht voor zowel cliënten als hulpverleners. De kans op een *hack* waardoor zeer intieme gegevens van 800.000 Nederlanders op straat komen te liggen is reëel. Daarom hebben cliënten, hulpverleners en de drie landelijke organisaties waaronder LOC besloten in hoger beroep te gaan. De inhoudelijke argumenten daarbij zijn inmiddels in een zogenoemde Memorie van Grieven naar de rechtbank gestuurd.

Crowdfunding

De NZa heeft diepe zakken. ‘Vertrouwen in de GGZ’, niet. Voor het hoger beroep zijn donaties nodig. Kijk op www.vertrouwenindeggz.nl Of doneer rechtstreeks via Stichting Platform Bescherming Burgerrechten te Amsterdam NL81 TRIO 0391158937 o.v.v. ‘Vertrouwen in de GGZ’.

Meer informatie: www.clientenraad.nl

Beluister ook onze WaardeCast

www.loc.nl/waardecast-uitspraak

Marthijn Laterveer is bestuurder LOC Waardevolle zorg.

Radicale vernieuwers bouwen aan transformatie

Struinen in het Land van Omzien

Tekst: **Willeke Krijgsheld** en **Vera Jansweijer**

Tijdens de halfjaarlijkse ontmoeting van de beweging Radicale vernieuwing afgelopen november kwamen vernieuwers uit deelnemende organisaties en LOC-partners samen om te struinen in het Land van Omzien. En om tijdens deze werksessie te bouwen aan een zorgzame samenleving, waarin mensen samen eigenaarschap tonen en zeggenschap krijgen over welzijn, zorg en hulp in hun buurt of wijk

Samen legden we deze middag een reis af. Een reis die begon vanuit ieders hart, met ruimte voor individuele reflectie. Bart van den Berg, woonachtig bij zorgorganisatie Gemiva, opende vervolgens een expositie. Er waren portretten van mensen die vanuit verschillende rollen met zorg te maken hebben. Iedere aanwezige kon met de eigen telefoon het verhaal van de mensen op de portretten horen. Deze expositie verbreedde de blik naar hoe mensen vanuit verschillende perspectieven invulling geven aan dit Land van Omzien. Daarop gingen deelnemers met elkaar in gesprek. “Mooi om ervaringen te delen en te zien hoe iedereen daarmee omgaat”, zegt Bart daarover (zie ook het interview met hem op pagina 40).

Van station naar station

Vervolgens struinden we verder en verkenden we andere ‘innerlijke landschappen’, onderverdeeld in stadia op weg

naar meer omzien. Reisbegeleiders begeleidden de groepen deelnemers die van ‘station’ naar ‘station’ reisden. Deelnemers werden actief uitgedaagd om elkaars perspectief te leren kennen en met elkaar op te reizen. Onderweg werden ervaringen, dilemma’s en verlangens uitgewisseld en werd inspiratie gevonden. Dit alles gericht op de vernieuwing die zorgorganisaties hebben door te maken om te bouwen aan het Land van Omzien. Inclusief ruimte voor ontmoeting, ervaringsgericht leren en muzikale inspiratie.

Bernadette Willemse, bestuurder bij woonzorgboerderij de Reigershoeve, blikt terug op deze middag: “Mij is het meest bijgebleven dat we aan de slag zijn in het Land van Omzien en dat het vooral heel hoopvol. En dat het belangrijk is dat we dat uitdragen. Dat de beweging begonnen is en dat we daar op weg naartoe zijn.”

Een uitgebreide terugblik is te lezen op radicalevernieuwing.nl

Via portretten van mensen die vanuit verschillende rollen met zorg te maken hebben, konden aanwezigen met de eigen telefoon hun verhalen horen.

Wegbereiders Land van Omzien

De verbondenheid van deelnemers aan de Radicale vernieuwingsbeweging met het Land van Omzien is groot. Radicale vernieuwers zijn al jarenlang collectieven die voorop durven te lopen. Mensen die de mogelijkheden zien, de paden effenen en de beweging vooruit helpen. Zij zijn als het ware de wegbereiders in het Land van Omzien. LOC is voor hen een partner en bondgenoot in de vernieuwing, geeft toegang tot het netwerk van LOC en stelt zich op als kritische vriend die de transformatie op verschillende plekken helpt begeleiden, bijvoorbeeld in de vorm van lokale experimenten.

Werkssessie Struinen

De werksessie 'Struinen in het Land van Omzien' is inmiddels ook onderdeel geworden van het aanbod van LOC. En kan in eigen organisatie, bijvoorbeeld op initiatief van cliëntenraden, in het eigen lokale netwerk of andere samenwerkingsverbanden in een regio worden georganiseerd. Tijdens een dagdeel maken de deelnemers een innerlijke en gezamenlijke reis. Deze dag kan bijdragen aan bewustwording bij de aanwezigen - mensen die wonen, werken bij de zorgorganisatie of andere netwerkpartners zoals de gemeente of welzijn-organisatie - over de maatschappelijke transformatie op het gebied van wonen, zorg en samenleven en over wat hun eigen rol en invloed daarin kan zijn.

Het land van Omzien

Het Land van Omzien brengt mensen samen die zorg voor zichzelf en zorg voor elkaar organiseren. In hun eigen buurt, in lokale netwerken én landelijk met anderen die dezelfde zoektocht delen. Vanuit LOC zetten we ons met volle energie in om dit Land van Omzien dichterbij te brengen. Het is een initiatief van de Participatiecoalitie welzijn, zorg en hulp waarin LOC samenwerkt met Zorghulp, Buurkracht, Nederland Zorgt Voor Elkaar, Landelijk samenwerkingsverband Actieve Bewoners (LSA) en Landelijke Vereniging van Kleine Kernen (LVKK). Burgers meer zeggenschap geven en lokale gemeenschappen ondersteunen in het organiseren van welzijn, zorg en hulp is de missie. Dit Land van Omzien vormen we met elkaar. Het is een land waar ieder mens zichzelf kan zijn en van betekenis kan zijn - ook als hij zorg of hulp nodig heeft - en waar zorgorganisaties, instanties en regels daar dienstbaar aan zijn (www.landvanomzien.nl).

Meer informatie: Op de nieuwe website www.landvanomzien.nl vind je meer informatie. Zie voor een terugblik op de 'struinsessie' ook: www.loc.nl/struinsessie

Willeke Krijgheld houdt zich voor LOC bezig met lokale zeggenschap en zorgzame buurten. Vera Jansweijer is coördinator van de beweging Radicale vernieuwing.

Nieuwe vrijwilligerscoördinator Aukje Lausberg:

“Ik ben een echt relatiemens”

Tekst: **Pien Heuts**

Vlak na de start van het nieuwe jaar presenteerde Aukje Lausberg zich tijdens de landelijke bijeenkomst op 22 januari aan alle LOC-vrijwilligers. Als nieuwe coördinator van ruim vijftig bevroren vrijwilligers wil ze een stevig fundament en verbinding leggen tussen alle deelnemers binnen het netwerk Waardevolle zorg. “Onze vrijwilligers zijn goud waard.”

Aukje Lausberg is iemand van de verbinding. “Ik durf van mezelf te zeggen dat ik een echt relatiemens ben. Van dat talent word ik blij.” Dat talent zal haar goed van pas komen in haar functie als coördinator vrijwilligers. “Een voorbeeld? Tijdens het LOC-kerstdiner in Oudewater sprak ik een vrijwilliger die zich niet lekker voelde. Hij ging eerder naar huis. Erna heb ik contact met hem gezocht en toen bleek hij in het ziekenhuis te liggen. Zo’n actie ontstaat heel organisch, vanuit de relatie. Ik merk nu al dat ik met een aantal vrijwilligers écht optrek, in plaats van dat het contact beperkt is tot het organiseren van

bijeenkomsten. Het antwoord op de vraag, hoe LOC vrijwilligers optimaal tot steun kan zijn, ontstaat vanuit het contact met hen.”

Bruggen slaan

In oktober 2025 nam Aukje het stokje over van Annemarie Timp. Behalve vrijwilligerscoördinator is ze sinds jaar en dag (2017) voor LOC actief als secretaris van de beweging Radicale vernieuwing. In die functie organiseert ze bijeenkomsten en legt ze verbinding tussen alle deelnemers in de verpleeghuiszorg, thuiszorg, langdurige ggz, jeugdzorg en gehandicaptenzorg. Aukje: “Omdat ik nu op beide plekken werk, kan ik een brug slaan tussen de vrijwilligers en de vernieuwingsbeweging. In de LOC-regioteams, die ik begeleid bij hun netwerkactiviteiten, wil ik proberen vrijwilligers uit die verschillende sectoren bij elkaar te brengen. Zodat er een afspiegeling van alle zorg- en welzijnssectoren van LOC ontstaat. Dat schept ook moge-

**“Ik wil proberen
vrijwilligers uit álle
sectoren bij elkaar te
brengen”**

Aukje Lausberg: “Het antwoord op de vraag hoe LOC vrijwilligers optimaal tot steun kan zijn, ontstaat vanuit het contact met hen.”

lijkheden om bredere themabijeenkomsten te organiseren die voor elk type cliëntenraad interessant zijn. Op de landelijke dag in januari hebben we een aantal presentaties gegeven, over bijvoorbeeld lokale zeggenschap en het Land van Omzien, die regioteams wellicht inspireren voor de regionale netwerkbijsamkomsten die zij in het voorjaar en het najaar organiseren.”

Groots doel

Ruim vijftig vrijwilligers zijn momenteel actief voor LOC. Zowel in de tien regioteams, de expertpool Zorg & Geld, de Bouwpool en de Wat-alsclub van de vernieuwingsbeweging in de jeugdzorg ondersteunen zij aangesloten cliëntenraden. Door een bredere afspiegeling in de regionale netwerken denkt Aukje ook verbinding te leggen met het Land van Omzien. LOC bouwt binnen de Participatiecoalitie welzijn, zorg en hulp aan het Land van Omzien - een samenleving waarin mensen eigenaarschap tonen en zeggenschap hebben over zorg en hulp in eigen buurt of dorp. Aukje: “Als verschillende mensen elkaar tijdens die bredere netwerkbijsamkomsten ontmoeten, nemen zij die thema’s en kennis ook mee naar hun eigen wijk of dorp. Waardoor de verbinding met, voor en door burgers verder kan ontstaan. Het is een groots doel hoor. En het vergt tijd.”

Signalen opvangen

Op de korte termijn kunnen vrijwilligers hulp en ondersteuning en het faciliteren van de regioteams verwachten. “Ik ga proberen bij elke bijeenkomst te zijn”, zegt Aukje. “Ik zie dat vrijwilligers dat waarderen en het geeft mij de kans signalen op te vangen over wat er leeft. Op die manier kan ik weer de verbindende functie vervullen tussen vrijwilligers en bijvoorbeeld LOC-adviseurs of -trainers. Daarnaast denk ik dat ik nieuwe vrijwilligers kan ontmoeten en enthousiast maken, juist tijdens die bijeenkomsten. En verder is het wel en wee van de vrijwilligers natuurlijk onderdeel van mijn functie. Ze zijn goud waard en bij ziekte, een jubileum of andere momenten kijk ik graag naar ze om.”

Zie voor regionale netwerkdagen:

www.clientenraad.nl/agenda

Lees ook het dubbelinterview met Annemarie Timp en Aukje Lausberg via www.loc.nl/dubbelinterview www.clientenraad.nl en www.landvanomzien.nl

Op pagina 16 aandacht voor het Land van Omzien en op pagina 36 voor de expertpool Zorg & Geld.

Aukje Lausberg is te bereiken via a.lausberg@loc.nl

LOC vernieuwt en breidt dienstverlening fors uit

Zeggenschap en leefplezier cliënten centraal

Tekst: **Mieke Hollander**

LOC heeft het afgelopen jaar niet stilgezeten. Oude diensten en producten zijn onder de loep genomen, soms herschreven of anders vormgegeven en nieuwe zijn ontwikkeld. Altijd met het motto: stilstaan is achteruitgang. In dit artikel belichten we een aantal nieuwe en aangepaste diensten en producten.

Focus in aanpak

Het kritisch bekijken van alle producten en diensten stelt ons voor urgente vraagstukken zoals: zetten we in op generieke of specifieke producten, op antwoorden van vragen die via de Vraagbaak tot ons komen en hoe zoomen we in op actuele thema's zoals het gebruik van AI-toepassingen? Maar ook: kunnen we specifieke producten zoals Raad op Maat-trainingen en -diensten ook inzetten voor andere sectoren binnen zorg en ondersteuning?

Raad op Maat

LOC/Raad op Maat (gefuseerd in 2025) ondersteunt iedereen die betrokken is bij de zeggenschap en rechten van mensen met een beperking. Ons doel is om cliënten sterker te maken en bij te dragen aan zorginstellingen waarin zij optimaal tot hun recht komen. De cliëntenstern is leidend in al onze activiteiten. Traditioneel richten de Raad op Maat-trainingen zich op mensen met

ervaringskennis,, hun begeleiders, ondersteuners en naasten. Dit aanbod behoudt zijn essentiële waarde.

De Mat: intervisie bewezen succesvolle methode

Deze methode maakt interactie snel zichtbaar en voelbaar met behulp van twee matten (groen voor acceptatie, rood voor moeite). De centrale vraag is of het gedrag van de ander het doel bevordert of belemmert, en wat men zelf kan doen. Het doel van de intervisie is het verbeteren en optimaliseren van de onderlinge samenwerking zowel binnen de raad als met de raad van bestuur. Intervisie is er voor voorzitters van raden en voor ondersteuners van raden.

Mediationloket

Bij een conflict tussen een raad en de raad van bestuur kan mediation soelaas bieden. Het gezamenlijk oplossen van een geschil en het bereiken van een

De nieuwe training Leefplezier helpt cliëntenraadsleden mensen met een zorgvraag en hun belangen beter te begrijpen.

acceptabele oplossing is vaak sneller en passender dan een juridische procedure. Het geschil wordt opgelost onder begeleiding van een onafhankelijke en neutrale mediator. De mediator (Jan Willem van Dommelen, gecertificeerd MfN-mediator) doet de intake, beoordeelt of de situatie geschikt is voor een mediationtraject en spreekt beide partijen afzonderlijk (zie ook pagina 28).

Leefplezier

De nieuwe training Leefplezier helpt cliëntenraadsleden om de mens met een zorgvraag en hun naasten beter te begrijpen. De training biedt handvatten via de Hartenroos en Leefplezierboom om het gesprek aan te gaan over zeven essentiële levensgebieden. De Hartenroos functioneert als een gesprekskaart om anderen te leren kennen, hun voorkeuren te ontdekken en te achterhalen wat voor hen belangrijk is en hun Leefplezier geeft.

Burgerschap - bewaarkaart en inspiratiekaart

Zeggenschap over zorg is momenteel versnipperd, wat het voor mensen moeilijk maakt om invloed uit te oefenen op de zorg en ondersteuning die zij van diverse organisaties en onder de vlag van verschillende wetten ontvangen. Er is een duidelijke wens om meer invloed uit te oefenen op de eigen leefomgeving, inclusief zorg. De bewaarkaart 'Ontwikkeling naar zeggenschap vanuit de buurt/wijk/dorp' speelt hierop in. De bewaarkaart bevat een stappenplan om vanuit de buurt of wijk meer

“LOC ontwikkelt een training over veilige en betrouwbare AI-oplossingen, met focus op kwaliteit”

eigenaarschap en zeggenschap te organiseren. De inspiratiekaart heeft als insteek dat ieder mens streeft naar een waardevol leven, een prettige woonomgeving, de mogelijkheid om betekenisvolle activiteiten te ontplooiën, sterke sociale contacten te onderhouden en actief bij te dragen aan de samenleving. De basis hiervoor ligt in het welzijn binnen de eigen buurt, wijk of dorp. Cruciaal hierbij is dat wanneer zorg of ondersteuning nodig zijn, die eenvoudig en laagdrempelig beschikbaar zijn.

Wmcz 2018

De Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen (Wmcz 2018) is de belangrijkste wet voor cliëntenraden. Deze wet stelt zorginstellingen verplicht een cliëntenraad in te stellen. Het doel van deze raad is om de mening en de wensen van cliënten duidelijker te laten horen. En ook invloed uit te oefenen op het beleid van de zorginstelling. Omdat de oude wet in de praktijk niet altijd goed werkte, is deze in 2020 vernieuwd: Wmcz 2018. Deze vernieuwing bracht elf veranderingen met

De bewaarkaart 'Ontwikkeling naar zeggenschap vanuit de buurt/wijk/dorp' speelt in op de wens meer zeggenschap uit te oefenen op de eigen leefomgeving, inclusief zorg.

zich mee, waardoor cliëntenraden nu meer invloed en zeggenschap hebben. En bovendien op verschillende niveaus bij de instelling betrokken zijn. De wet geldt nu ook voor aanbieders van jeugdhulp. Zoals afgesproken in de wet is na vijf jaar gekeken of de Wmcz 2018 goed werkt. Die evaluatie is afgerond. De bestaande training over de wet is aangepast op basis van deze evaluatie, en bevat nu uitleg over hoe de wet werkt, wat de bedoeling is, en advies over mogelijke verbeteringen (zie ook pagina 10 over de evaluatie van de Wmcz).

AI-toepassingen

De vragen van cliëntenraden over de inzet van kunstmatige intelligentie (AI) nemen via onze Vraagbaak toe. Het gaat dan vooral over de rol van de cliëntenraad ten aanzien van inspraak en advies, en de algemene kennis die hij over AI moet bezitten. LOC constateert dat AI,

bewust en onbewust, al breed wordt toegepast. Hoewel dit kansen biedt, zijn er aanzienlijke risico's aangezien niet alle AI-tools betrouwbaar of geschikt zijn voor de zorgsector. Daarom zet LOC in op de ontwikkeling van een training over veilige en betrouwbare AI-oplossingen, met focus op kwaliteit. Cruciaal hierbij is de samenwerking tussen ICT, Leren & Ontwikkelen, zorgprofessionals en kwaliteitsmedewerkers. Tegelijkertijd vereisen thema's zoals privacy, informatiebeveiliging en de selectie van geschikte taalmodellen zorgvuldige aandacht. De training is naar verwachting rond de zomer operationeel.

Meer informatie: www.clientenraad.nl en www.raadopmaat.org

LOC werkt momenteel aan een geactualiseerde en vernieuwde opleidingsgids waar alle trainingen, trajecten, ondersteuning op maat en dienstverlening in zijn gebundeld.

Zie ook pagina 10 over de Wmcz, pagina 28 over het nieuwe MediationLoket van LOC en pagina 36 over de expertpool Zorg & Geld.

Mleke Hollander is bestuurder LOC Waardevolle zorg.

“De bestaande training Wmcz is aangepast op basis van de recente evaluatie”

Wat delen mensen op sociale media?

Volg onze socialemediakanalen of schrijf je in voor onze nieuwsbrief op loc.nl

“Hier loopt alles vast. Dus bewegen we, niet vooruit maar los.”

“Een blog van Jim van Os over dat er meer gespeeld moet worden in de ggz, vraagt natuurlijk om een swingend liedje en filmpje. Dat ook gaat over vastzitten. Alles is logisch ingericht met protocollen en richtlijnen, maar er komt niks in beweging, en dan komt er spel en ineens kijk je anders.” Precies waarom LOC vernieuwingsbewegingen start!

Carlijn Mol
www.loc.nl/los

“Maar dit is toch wat normaal zou moeten zijn?”

Reactie directieleden VWS-ministerie na het kijken van documentaire over (LOC-beweging) Radicale vernieuwing bij LEVANTOgroep Limburg: ‘De mens als fundament.’

Anna Stienstra
www.loc.nl/normaal

“Nieuwe afleveringen podcastserie cliëntenraad”

“De cliëntenraad gaat in gesprek met cliënten, collega’s en bestuurders. “Samen ontdekken hoe we betekenis geven aan (mede)zeggenschap bij Reinier van Arkel.” nietsoverjouzonderjou.podbean.com

Samen bouwen aan het Land van Omzien

Na veel investeren in relaties met politiek en instanties over het belang van zeggenschap in buurten en wijken, zien we daar de eerste vruchten van. Zorginstituut Nederland liep met ons en andere koplopers mee, in hun nieuwe rapport delen ze lessen.

Participatiecoalitie welzijn, zorg en hulp
www.loc.nl/samen-bouwen

Verhalenproject helpt cliëntenraden invloed uit te oefenen op Kwaliteitsbeeld

“Mening van mensen die zorg ontvangen krijgt écht een plek”

Tekst: **Pien Heuts**

Sinds de invoering van het Generiek kompas zijn zorgorganisaties in de verpleging, verzorging en thuiszorg (VVT) verplicht jaarlijks een Kwaliteitsbeeld te presenteren. Cliëntenraden worstelen met hun rol daarbij. LOC-bestuurder Mieke Hollander lanceerde het idee om samen te werken met StoryConnect. Drie zorgorganisaties, begeleid door LOC, ontwikkelen nu een handreiking met vragen over de kwaliteit van bestaan.

Een van de onderdelen van het Generiek kompas ‘Samen werken aan kwaliteit van bestaan’, is het zogeheten Kwaliteitsbeeld. Het Generiek kompas vervangt sinds juli 2024 de oude kwaliteitskaders in de langdurige zorg en richt zich op kwaliteit van bestaan, of het nu thuis, in de wijk of in een zorgorganisatie is. Jaarlijks moeten zorgorganisaties voor 31 maart een Kwaliteitsbeeld opstellen. Daarin geeft de zorgorganisatie aan wat de kwaliteit van zorg en welzijn is, wat goed gaat en wat

beter kan en wat de plannen zijn voor volgend jaar. In het Kwaliteitsbeeld moeten de vijf bouwstenen uit het Generiek kompas terugkomen. Dat zijn: kennen van wensen en behoeften; bouwen van netwerken; het werk organiseren, leren en ontwikkelen, inzicht in kwaliteit.

Hoe doe je dat nou?

“Een Kwaliteitsbeeld maken is best ingewikkeld”, zegt Mieke Hollander, bestuurder LOC, lid van de werkgroep Generiek kompas en projectleider project Kwaliteitsbeeld. “Hoe doe je dat nou? Eerder konden zorginstellingen vinkjes zetten bij indicatoren, nu moeten ze echt op een andere manier denken en doen. Daarom heb ik geopperd of we niet met een aantal zorginstellingen, hun cliëntenraad, verpleegkundige en verzorgende adviesraad (VVAR) en professionele adviesraad (PAR) een ondersteunend traject konden opzetten.”

“Door verhalen op te halen krijgen cliëntenraden echt scherp hoe de zorg wordt ervaren”

Eerder konden zorginstellingen vinkjes zetten bij indicatoren, nu moeten ze echt op een andere manier denken en doen.

Veel cliëntenraden worstelen met het Kwaliteitsbeeld. Dat bleek ook tijdens de informatiebijeenkomst die LOC begin februari organiseerde. Omdat het Kwaliteitsbeeld een verplichting is, hebben ze daar geen advies- of instemmingsrecht op. Op de vorm, de inhoud (film, PowerPoint, boekje) en uitkomst hebben ze wel instemmingsrecht. Mieke: “Ik heb gezegd: zouden cliëntenraden niet aan de voorkant proactief kunnen zijn door verhalen op te halen bij de mensen die zij vertegenwoordigen? En die verhalen te bundelen en ter beschikking te stellen aan degene die verantwoordelijk is voor de totstandkoming van het Kwaliteitsbeeld? De mening van mensen die zorg ontvangen, krijgt dan écht een plek.”

Verhalen ophalen

Het voorstel van Mieke Hollander heeft ertoe geleid dat er een samenwerkingsverband met StoryConnect is aangegaan. Deze organisatie gebruikt verhalen om organisaties te helpen leren en verbeteren en helpt nu met vragen die professionals en cliëntenraadsleden kunnen stellen aan hun achterban in de langdurige (thuis)zorg. De vragen worden ontwikkeld op basis van de vijf bouwstenen uit het Generiek kompas. En vormen de basis van het Kwaliteitsbeeld 2026, dat in maart 2027 moet worden opgeleverd. Mieke: “In het project dat we met drie zorgorganisaties zijn gestart, stelt StoryConnect de vragen op in samenspraak en afstemming met de werkgroepen - en dus de cliëntenraden - van de deelnemende zorgorganisaties. Passen de vragen bij de missie en visie

van de organisatie? Voor de thuiszorg zullen de vragen anders zijn dan voor de intramurale zorg. Welzijnscomponenten en de kwaliteit van bestaan moeten ook écht terugkomen in de vragenlijst; hoe mensen op een zo prettig mogelijke manier het laatste stuk van hun leven in het verpleeghuis kunnen leiden bijvoorbeeld.”

Nieuwe impuls medezeggenschap

Drie zorgorganisaties doen mee aan het project, dat onderdeel is van de implementatie van het Generiek kompas: Kennemerhart, De Wulverhorst en Saffier. Zij hebben ieder een werkgroep met een cliëntenraad, verpleegkundigenadviesraad, kwaliteitsfunctionaris en een ondersteuner vanuit de beroepsvereniging Verpleegkundigen Verzorgenden (V&VN). Story Connect zal hen samen met LOC-adviseurs begeleiden, ook in het zelf deskundig worden van de deelnemers. Eind 2026 worden de resultaten op een congres gepresenteerd en komt een handleiding beschikbaar waar alle zorgorganisaties hun voordeel mee kunnen doen. Mieke: “Het is echt winst én vernieuwend dat zowel cliëntenraadsleden als professionals aan de voorkant worden betrokken bij het Kwaliteitsbeeld. Cliëntenraadsleden zullen op deze manier écht scherp krijgen hoe mensen de zorg ervaren. We geven hiermee zeggenschap een nieuwe impuls”, besluit Mieke.

Meer informatie: www.loc.nl/kwaliteitsbeeld-kompas
Zie ook: www.loc.nl/vraag-antwoord-kompas

Foto: **Adobe Stock**

De Week

Van 5 tot en met 9 oktober 2026 organiseert LOC Waardevolle zorg de zevende Week van de Medezeggenschap. Dit jaar kijken we niet alleen naar binnen, maar ook naar buiten. Hoe is de zeggenschap over zorg en hulp voor bewoners in de wijk/ buurt geregeld? Cliëntenraadsleden staan er wellicht niet altijd bij stil, maar zij zijn óók wijkbewoners. Wat is de rol van cliëntenraden in de wijk? Dit jaar gaan we aan de slag met het thema: *'Land van Omzien = meedoen en meebeslissen'*.

We hopen dat veel cliëntenraden en zorgorganisaties de Week weer aangrijpen om medezeggenschap in de schijnwerpers te zetten. Reserveer de

datum alvast: 5 tot en met 9 oktober 2026. Meer informatie over de Week van de Medezeggenschap en het programma volgt in het volgende nummer van Zorg & Zeggenschap, de wekelijkse nieuwsbrief en www.clientenraad.nl.

De terugblik 2025 is te vinden via:

www.loc.nl/terugblik-week-2025

Voor inspiratie voor een activiteit op locatie:

www.loc.nl/lokaal-2025

Marjolein Hovius is als communicatieadviseur verbonden aan LOC.

Tekst: **Marjolein Hovius**

LOC lanceert Mediationloket voor cliëntenraden en zorgorganisaties

“Mediation is dé sleutel tot het echt oplossen van conflicten”

Tekst: **Mieke Hollander**

LOC ontwikkelde onlangs een nieuwe dienst: het Mediationloket. Mediator Jan Willem van Dommelen helpt via die weg cliëntenraden en zorgorganisaties tot snelle en passende oplossingen bij geschillen te komen. De voormalig advocaat ziet dat cliëntenraden deskundiger worden, maar vaker in conflict komen door interne verdeeldheid en uitdagingen in de zorg, zoals personeelstekorten.

Wie is Jan Willem van Dommelen?

“Laat ik beginnen te vertellen dat ik in Amerongen woon, een leuk, oud dorp op de Utrechtse Heuvelrug. In Utrecht begon ik eind jaren tachtig samen met een collega een advocatenkantoor. In de afgelopen decennia heb ik me met veel zaken bezighouden die met de zorg te maken hadden.”

Vanwaar de belangstelling voor de zorg?

“In zorgorganisaties komt voor mij altijd het beste van twee werelden samen: het goed organiseren van je bedrijf, ook economisch en juridisch en tegelijk het goed doen aan mensen. Ik zag hoe snel deze twee aspecten met elkaar op spanning kunnen komen te staan. Niet alles wat zou moeten k n of gebeurt. Met allerlei soorten conflicten tot gevolg. Steeds duidelijker werd voor mij dat mediation d  sleutel is tot het echt oplossen

van die conflicten. Inmiddels heb ik mijn advocatenleven afgesloten en doe ik alleen nog maar mediationwerk.”

Komen cliëntenraden vaker in conflictsituaties terecht?

“Ik heb in de afgelopen decennia heel wat cliëntenraden bijgestaan. Inmiddels zijn ze in de medezeggenschap niet meer weg te denken. Cliëntenraden zijn zelfbewuster en deskundiger geworden en zorgbestuurders kunnen niet meer om hen heen. Ik denk inderdaad dat cliëntenraden in steeds meer ‘conflict-vaarwater’ komen. Allereerst omdat de cliëntenraad soms zelf ‘een verdeeld huis’ is. Gek is dat niet: er draaien mensen mee die veel vergaderervaring hebben en mensen die weinig vergadermeters hebben gemaakt; mensen die veel van het zorgsysteem weten en leden die volledig blanco zijn. Er zitten praters in en doeners, kalme geesten en

“Cliëntenraden zijn zelfbewuster en deskundiger geworden”

Jan Willem van Dommelen: “Als het echt spaak loopt tussen cliëntenraad en zorgorganisatie kan behoefte zijn aan bemiddeling.”

snel ontvlambare leden. En die moeten met een steeds mondiger geworden achterban van bewoners en hun families een gezamenlijke koers en stijl ontwikkelen. Best complex. Hoe functioneer je dan als het ‘kritische tegenover’ van de zorginstelling? Die op haar beurt weer moet dealen met personeelstekorten, bezuinigingen en stelselwijzigingen.”

Dat gaat niet altijd goed?

“Meestal zijn ze wel aan elkaar gewaagd. Maar soms lukt het cliëntenraden en zorgbestuurders niet in al die dynamiek constructief hun eigen rol te spelen. Als het echt spaak loopt en ze zich gaan ingraven, kan behoefte zijn aan bemiddeling. De kunst is dat beide partijen zo verstandig zijn te onderkennen dat ze niet zélf verder moeten doormodderen en op tijd neutrale hulp vragen. Om dat te faciliteren is het goed dat LOC een nieuw initiatief lanceerde: het LOC-Mediationloket.”

Wat moet ik me bij mediation voorstellen?

“Mediation is het met elkaar oplossen van een geschil. Onder begeleiding van een onafhankelijke en neutrale mediator. Die probeert scherp te krijgen welk belang er achter het standpunt van de gesprekspartners zit. Het doel is om gezamenlijk tot een acceptabele oplossing te komen. Die is er vaak sneller en passender dan de uitkomst van een juridische procedure.”

Wie bemenst dat loket?

“Om de onafhankelijkheid en neutraliteit te waarborgen ben ik verantwoordelijk voor het Mediationloket. Ik ben een zelfstandig en gecertificeerd MfN-mediator (Mediatorsfederatie Nederland, *red.*). En vertrouwd met het medezeggenschapsrecht en de wereld van zorg en welzijn. Ik doe de intake en de coördinatie. In het eerste contact beoordeel ik of de situatie van de cliëntenraad of zorgbestuurder geschikt is voor een mediationtraject. Lijkt dat passend te zijn, dan spreek ik beide partijen eerst afzonderlijk en dan bepalen we het vervolg.”

En de kosten?

“Die komen ten laste van de zorgorganisatie. In de regel zal die ook positief staan tegenover de gezamenlijke poging om de werkverhouding weer vlot te trekken. Goed om te weten is dat LOC voor de aangesloten raden een korting heeft bedongen op het tarief om de toegang naar bemiddeling gemakkelijker te maken.”

Het LOC-Mediationloket is te bereiken via:
janwillemvandommelen@outlook.com en
0653398808.

Zie ook het artikel op pagina 20 over alle nieuwe diensten van LOC.

www.clientenraad.nl

Mieke Hollander is bestuurder LOC Waardevolle zorg.

Nieuwe zorgorganisaties sluiten zich aan bij
LOC Jeugd

Samen werken aan waardevolle medezeggenschap

Tekst: **Jessica Tokaya**

Afgelopen jaar heeft LOC weer verschillende cliëntenraden en jongerenraden kunnen helpen en ondersteunen bij het optuigen of versterken van de medezeggenschap. Sinds de herziene Wet medezeggenschap cliëntenraden zorginstellingen in juli 2020 van kracht werd, moeten ook jeugdzorgorganisaties medezeggenschap organiseren. LOC-adviseur medezeggenschap Jeugd Jessica Tokaya vertelt over haar ervaringen.

Een belangrijk en vooral leuk element in mijn werk is het in contact komen met (pleeg)ouders, jongeren, bestuurders en anderen die medezeggenschap echt serieus nemen en aan het onderzoeken zijn hoe dit te organiseren. De energie die men overbrengt, de vragen die er leven en de wil om dit samen met LOC op te pakken is een weg die we samen bewandelen. Ieder op zijn of haar eigen tempo, passend bij de cultuur van de mensen én de organisatie. Juist die verscheidenheid van mensen en organisaties is mooi om te zien. Het is tegelijkertijd een afspiegeling van de maatschappij. Ieder mag en kan zijn wie hij of zij is.

Versterken medezeggenschap

Toen we als LOC Jeugd een oproep deden voor een succesverhaal kwam ik in contact met de voorzitter van de cliëntenraad van jeugdzorgorganisatie Accare, Annet

van Woerdekom. Na een aantal leuke gesprekken en een ontmoeting tijdens de LOC-bijeenkomst voor ondersteuners cliëntenraden op 13 november, bleek de behoefte om de cliëntenraad te professionaliseren.

De raad bestond al een tijdje en was op de goede weg. De prettige samenwerking met het bestuur en de mix van jongeren en ouders zorgden ervoor dat de verschillende perspectieven aan bod kwamen. Op sommige vlakken konden dingen echter worden verbeterd.

***“Steeds meer
jeugdzorgorganisaties
weten LOC Jeugd te
vinden”***

Door samen aan medezeggenschap te werken, ontstaat echt een gedeelde betrokkenheid bij waardevolle jeugdzorg.

Daarom besloot de cliëntenraad lid te worden van LOC en gebruik te maken van ons scholings- en ondersteuningsaanbod, publicaties over medezeggenschap in de jeugdzorg en deel te nemen aan netwerkbijeenkomsten. Onlangs is er contact geweest om nog meer inhoudelijk in te gaan op de positie van de raad. Een begeleidingstraject kan, in overleg, aanvullend worden ingezet en zal meer op maat worden afgestemd.

Positie professionaliseren

Ook een andere cliëntenraad van een jeugdzorgorganisatie, gevestigd in Brabant, vroeg LOC om ondersteuning en advies om de raad verder te professionaliseren. Enerzijds omdat de raad nog maar uit een klein aantal leden bestaat, anderzijds omdat de cliëntenraadsleden behoefte hadden aan kennis. Ze wilden bijvoorbeeld graag weten op welke faciliteiten ze recht hadden en wat hun rechten én plichten zijn. Ook het bestuur van de jeugdzorgorganisatie was gemotiveerd om de medezeggenschap goed te organiseren en verder te professionaliseren. Na een aantal prettige gesprekken met de raad en het bestuur, besloten beide partijen over te gaan tot een begeleidingstraject door LOC. In dit traject gaan we onder andere in op het ontwikkelen van een gezamenlijke visie, dé basis voor waardevolle medezeggenschap. Ook besteden we samen veel aandacht aan de rechten en plichten van de cliëntenraad, het invullen van de medezeggenschapsregeling en het jaarplan.

Gedreven jongerenraad

Naast deze cliëntenraden, gaf ook een jongerenraad van Jeugdbescherming Rijnmond (JBRR) aan behoefte te hebben aan het verder professionaliseren en versterken van zijn positie in de medezeggenschap. Het voorgesprek dat ik met een van de leden en de ondersteuner had was bijzonder inspirerend. Enerzijds vanwege de gedrevenheid van de jongerenraadsleden om tot goede medezeggenschap te komen. Anderzijds omdat de bestuurder 100 procent achter dit doel staat en de medezeggenschap optimaal wil faciliteren. Verbinding met de jongerenraad en het serieus nemen van de wensen en ideeën van de jongeren en hun naasten, staat bij deze bestuurder op één. Uit onze gesprekken vloeide het lidmaatschap van LOC voort plus een opdracht om de medezeggenschap verder te versterken. De wens te investeren in het vergroten van kennis, scholing en vaardigheden bij de jongerenraad is bij deze jeugdzorgorganisatie groot.

Bouwen aan medezeggenschap

Het opzetten, opbouwen en organiseren van medezeggenschap vanaf het begin, is heel waardevol. Samen met een organisatie in co-creatie zorgen dat jongeren en hun ouders of opvoeders invloed hebben op de zorg die hen raakt. Op dit moment begeleidt LOC Jeugd ook bij een andere jeugdzorgorganisatie zo'n traject en staan we aan het begin van de medezeggenschapsreis. Als adviseur medezeggenschap Jeugd luister ik goed

naar mensen en probeer ik de behoefte onder hun vraag te vangen. Op basis van het gesprek kan ik een inschatting maken over welke cultuur er binnen een organisatie leeft en wat passende ondersteuning is om de medezeggenschap naar een hoger plan te tillen.

In dit medezeggenschapstraject is de wens om écht de stem van jongeren en ouders/naasten te laten horen, heel groot. Bestuur, jongeren en hun naasten zijn zich ervan bewust dat ze nog stappen moeten maken om tot

goede medezeggenschap te komen. Ik vind het tof dit samen in co-creatie met hen op te zetten.

Een belangrijke eerste stap in deze medezeggenschapsreis is om leden te vinden. Welke ouders en jongeren die enthousiast zijn om zitting te nemen in de cliëntenraad kan de organisatie benaderen? En hebben zij voor ogen wat er van hen verwacht wordt? En dat afspraken bijvoorbeeld worden vastgelegd in de medezeggenschapsregeling? Door samen op te trekken en samen aan medezeggenschap te werken, ontstaat echt een gedeelde betrokkenheid bij waardevolle jeugdzorg.

Lidmaatschap LOC Jeugd

Afgelopen jaar heeft een aantal jeugdzorgorganisaties zich aangesloten bij LOC Waardevolle zorg en zijn er allerlei begeleidingstrajecten ingezet. Het gaat daarbij om ondersteuning op maat om tot passende medezeggenschap te komen. Afhankelijk van de fase waarin een cliëntenraad of jongerenraad zit, is een lidmaatschap of begeleidingstraject aan te bevelen of een combinatie hiervan. Het lidmaatschap kent twee varianten. Zie voor meer informatie: **www.loc.nl/lidmaatschap**.

Meer informatie: www.clientenraad.nl

Beluister ook de WaardeCast van LOC-bestuurder

Mieke Hollander over volwaardig samenwerken met jongeren via: www.loc.nl/volwaardig

Zie ook pagina 10 over de Wmcz 2018. Op pagina 33 vertelt Germain Miedema over de app die hij ontwikkelt voor jongeren met een jeugdzorgverleden.

Jessica Tokaya is als adviseur medezeggenschap verbonden aan LOC Jeugd.

Germain Miedema ontwikkelt app voor jongeren met jeugdzorgverleden

Dagboek dat terugpraat hulpmiddel persoonlijke groei en ontwikkeling

Tekst: **Mieke Hollander**

‘Een dagboek dat terugpraat’- dat is de naam van de app die Germain Miedema (37), opgegroeid in de jeugdzorg, ontwikkelt. De app voor jongeren met een jeugdzorgverleden helpt hen hun innerlijke wereld in kaart te brengen en zeggenschap te herwinnen. Germain's doel: onderlinge verbondenheid van jongeren met ervaringen in de jeugdzorg versterken, in heel Europa.

Kun je jezelf voorstellen en je missie uitleggen?

“Ik ben Germain, een ondernemer en *experience designer* uit Eindhoven met een diepe persoonlijke missie. Ik heb een jeugdzorgverleden - ik woonde vanaf mijn vierde niet meer bij mijn biologische ouders - en ik wil de lessen die ik de afgelopen jaren heb geleerd om een plek te vinden in de samenleving, omzetten in een hulpmiddel voor anderen. De app die ik ontwikkel is een ‘dagboek dat terugpraat’. Het is een tool die mensen helpt om ‘te leren voelen en de eigen innerlijke wereld in kaart te brengen’, met de focus op het herwinnen van zeggenschap (*Agency*) en het creëren van een veilige basis voor persoonlijke groei. Het is dus geen standaard AI-chatbot die alleen actie-reactie volgt of te veel voor je invult.”

German Miedema: “Ik wilde een tool die gericht is op hoe ik me voel, gebaseerd op mijn ervaringen gecombineerd met wetenschappelijke inzichten.”

Hoe ben je van reclamemaker bij app-ontwikkeling uitgekomen?

“Na de havo heb ik bewust gekozen voor een hbo-opleiding aan de Hogeschool Fontys, richting *Creative*, omdat ik reclamemaker wilde worden. In eerste instantie wilde ik geen ‘nerd’-beroep omdat ik dat label niet wilde laten samenvallen met mijn jeugdzorgachtergrond. Ook het idee om de hele dag achter de computer te zitten trok me toen niet. Maar de passie voor het bouwen van een app kwam later alsnog bovendrijven.”

Wat was de aanleiding om specifiek dit dagboek te ontwikkelen?

“De kiem werd gelegd tijdens het schrijven van ‘18 jaar op, 18 jaar af’, een zelfhulpboek voor jongeren uit de

“Ik wilde een veilige en nuttige app bieden aan mensen met een jeugdzorgverleden”

jeugdzorg - gebaseerd op mijn eigen leven. Door het schrijven en reflecteren ontdekte ik patronen en kreeg ik nieuwe inzichten. Toen in 2023 de AI-hype begon, ben ik gaan experimenteren met tools als Chatgpt voor persoonlijke reflectie. Hoewel ik potentie zag, merkte ik dat die generieke AI-modellen heel veel voor je invullen. Dat was niet de ondersteuning die ik zocht. Ik wilde een tool die gericht is op hoe ik me voel, gebaseerd op mijn ervaringen gecombineerd met wetenschappelijke inzichten. Een veilige nuttige tool dus.”

Wat is de huidige status van de app?

“Sinds mei/juni 2025 is een klikbaar prototype klaar. De cruciale volgende stap is nu het betrekken van de jongeren zélf die in of net uit de jeugdzorg zijn. Zij moeten de app gaan uitproberen om *feedback* te geven of de app daadwerkelijk kan helpen.”

Wat is je uiteindelijke droom met deze app?

“Ik droom groots: ik geloof dat we als mensheid opnieuw verbinding kunnen leren maken. Door nu te beginnen met de jongeren die het het hardst nodig hebben, wil ik een plek creëren waar uiteindelijk elke

“De cruciale volgende stap is het betrekken van de jongeren zélf”

Germain Miedema: “Ik droom groots: ik geloof dat we als mensheid opnieuw verbinding kunnen leren maken.”

Europeaan toegang toe heeft. Dit zou een model creëren waarbij Europeanen in feite betalen voor een ‘nieuwe verbondenheid’ die ten goede komt aan de mensen in de jeugdzorg die de app het hardst nodig hebben.”

Welke elementen uit de app helpen jou persoonlijk, en straks de gebruiker, het meest?

“De app biedt mij een veilige en persoonlijke ruimte. De belangrijkste elementen die mij uit een ‘dal’ hebben geholpen en die de app biedt, zijn:

- Inzicht in emotionele toestand en mate van stress: Ik gebruik iconen (een zon of zware bewolking) als visuele feedback. Door in te checken via tekst of ‘zoom’ op mijn gevoelens, krijg ik overzicht en inzicht in wat er speelt. Dit helpt de oorzaak van een ‘dal’ te begrijpen en succesvolle eerdere strategieën te herinneren om er weer uit te komen.
- Wetenschappelijke Basis: Het dagboek is gebaseerd op het concept van stressrespons en fungeert als een feedback monitor. Het helpt me de reacties te herkennen die bij chronische stress langer aanhouden en geeft inzicht in strategieën voor stressreductie.

- Leren Vertrouwen op Eigen Inzichten: De meest waardevolle functie voor mij nu is dat ik de app vragen kan stellen over eerdere situaties die ik heb meegeemaakt. Dit is confronterende, maar eerlijke feedback. Door deze feedback leer ik mijn eigen grenzen en wensen kennen en leer ik te vertrouwen op mijn eigen inzichten en ervaringen.”

Wat is de volgende stap?

“De cruciale stap is, zoals gezegd, het testen bij jongeren die in de jeugdzorg zitten of daar net uit zijn. De inzichten en feedback uit deze testfase zullen gebruikt worden om de app te optimaliseren. Het uiteindelijke doel: jongeren helpen ‘lichter te leven’.”

Kijk ook op de website van German Miedema:
www.germain.st

Op www.clientenraad.nl vind je informatie over de ondersteuning die LOC Jeugd biedt.

Mieke Hollander is bestuurder LOC Waardevolle zorg.

Expertpool Zorg & Geld helpt cliëntenraden bij beoordelen cijfers

Hoe waardevol adviseren over jaarrekening en begroting?

Tekst: **Xandra van der Kruk-Ras** en **Henk Smets**

Het voorjaar is de tijd dat de jaarrekeningen worden gepresenteerd. Cliëntenraden kunnen vanuit cliëntperspectief een belangrijke rol spelen bij het vaststellen van de jaarrekening en begroting van de zorgorganisatie. Hoe kan de cliëntenraad optimaal én tijdig invloed uitoefenen? De LOC-expertpool Zorg & Geld zet de belangrijkste fases op een rijtje.

De cliëntenraad heeft op basis van de Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen (Wmcz 2018) een adviesrecht op het vaststellen van de begroting (najaar) en jaarrekening (voorjaar). Voordat de begroting tot stand komt, maakt de zorginstelling plannen die worden opgenomen in de zogeheten kaderbrief en het jaarplan voor het komende jaar. Omdat in die plannen onderwerpen zijn opgenomen die invloed hebben op de kwaliteit van zorg en welzijn, is het van belang dat cliëntenraden

betrokken worden en advies geven over de *kaderbrief* en het *jaarplan*. Dat geldt ook voor de financiële maand- of kwartaalrapportages in het jaar waarover de begroting gaat. Dat zijn momenten waarop de cliëntenraad de bestuurder kan adviseren over bijsturing.

Hele jaar meekijken

Het is belangrijk dat de cliëntenraad niet pas meekijkt als de financiële plannen al zijn gemaakt. Dat geldt eigenlijk voor alle plannen. Het is veel nuttiger om het hele jaar door te weten hoe de zorginstelling er financieel voor staat. Waarom? Omdat je dan nog invloed kunt uitoefenen op de plannen. Je kijkt als cliëntenraad met de bril van de kwaliteit van zorg, wonen en welzijn naar de plannen. Nu is het zo dat zorginstellingen met een bepaalde planningscyclus werken. Het is goed om te weten hoe dit werkt.

“Het is belangrijk dat de cliëntenraad niet pas meekijkt als de financiële plannen al zijn gemaakt”

De cliëntenraad kan in het jaarverslag lezen over de resultaten en activiteiten én de kwaliteit van de zorg in het afgelopen jaar.

De volgende stappen komen elk jaar terug:

De kaderbrief (mei - juli)

Dit is een brief waarin de belangrijkste zaken staan voor het komende jaar. Denk aan regels over hoeveel geld er mag worden uitgegeven, welke wetten belangrijk zijn en wat de belangrijkste doelen zijn voor de organisatie. Voor de cliëntenraad is het belangrijk om de kaderbrief op tijd te bespreken met de bestuurder. Zo weet je wat de uitgangspunten zijn. Je kunt vragen stellen en, als je goede ideeën hebt die er nog niet in staan, kun je een ongevraagd advies geven. Ook kun je als cliëntenraad met de bestuurder afspreken dat in de medezeggenschapsregeling wordt opgenomen dat je advies mag geven over de kaderbrief!

Het jaarplan (zomer)

In het jaarplan staat wat de zorginstelling het komende jaar precies wil gaan doen. Het is gebaseerd op de afspraken uit de kaderbrief, de visie op zorg en het meerjarenplan. Zorg er als cliëntenraad voor dat je meepraat wanneer het jaarplan wordt opgesteld. Dat kan door bijvoorbeeld deel uit te maken van een beleidsdag. Want... wat vinden cliënten belangrijk voor het komende jaar en wat is dus belangrijk om als cliëntenraad door te geven? Het grote voordeel hiervan is dat je al in een vroeg stadium je stem kunt laten horen als cliëntenraad en mee kunt praten over wat de organisatie het komende jaar wil gaan doen.

De begroting (herfst)

De begroting is de financiële vertaling van het jaarplan: de cijfers bij het verhaal. Oftewel: hoeveel geld gaan de plannen kosten en hoeveel geld denkt de instelling binnen te krijgen. De cliëntenraad kan in de begroting kijken of die een goede vertaling is van het jaarplan. Wordt er genoeg geld uitgegeven aan zaken die belangrijk zijn voor cliënten en die te maken hebben met de kwaliteit van zorg en welzijn?

De Wmcz 2018 kent overigens geen adviesrecht toe aan het jaarplan, maar wél aan de begroting. Dat is best gek als je bedenkt dat de begroting de cijfers zijn bij het verhaal van het jaarplan. Ook hiervoor geldt: je kunt met de instelling afspreken om ook voor het jaarplan een adviesrecht op te nemen in de medezeggenschapsregeling.

De jaarrekening (voorjaar, terugkijken)

De jaarrekening is het overzicht van het geld dat vorig jaar daadwerkelijk is uitgegeven en binnengekomen. De cliëntenraad krijgt de jaarrekening ter advies. Veel mensen vragen: "Waarom advies geven over geld dat al is binnengekomen en uitgegeven?" Terechte vraag. Het gaat nu niet meer om de plannen, maar om de financiële gezondheid. De cliëntenraad kijkt naar de jaarrekening en kan vragen of de instelling op dit moment financieel gezond is. En of de instelling op korte termijn en

Je kijkt als cliëntenraad met de bril van de kwaliteit van zorg, wonen en welzijn naar de plannen.

op lange termijn aan zijn financiële verplichtingen kan voldoen. Dit is belangrijk, omdat anders de zorg voor de cliënten niet geborgd kan worden.

Het jaarverslag (voorjaar, terugkijken)

In het jaarverslag staat wat de organisatie het afgelopen jaar allemaal heeft gedaan. Denk aan of er nieuwe behandelingen zijn gestart, hoeveel klachten er waren, welke activiteiten zijn gerealiseerd. De cliëntenraad bekijkt het jaarverslag en kan daarin lezen over de resultaten en activiteiten én de kwaliteit van de zorg in het afgelopen jaar. Dit is belangrijke informatie om mee te nemen bij het beoordelen van de jaarrekening en het geven van advies voor de plannen voor het nieuwe jaar.

Zicht en inzicht

Zoals eerder gezegd werken veel organisaties nog met maand- of kwartaalrapportages. Ook die zijn van belang voor cliëntenraden. Die rapportages geven inzicht in hoe het met de plannen en de financiën gaat.

Kortom: het zicht en inzicht hebben in de jaarcyclus van de organisatie, het hebben van inbreng en het stellen van vragen vanuit het cliëntperspectief is belangrijk om

als cliëntenraad de vinger aan de pols te houden. Het helpt om met de bestuurder afspraken te maken (in de medezeggenschapsregeling) over op welk moment en waar je bij betrokken wordt.

LOC-expertpool Zorg & Geld

De expertpool Zorg & Geld van LOC geeft advies en ondersteuning bij het lezen van de begroting, jaarrekening en kaderbrief. De expertpool bestaat uit leden met een financiële achtergrond.

Wil je als cliëntenraad gebruikmaken van de kennis en expertise van de expertpool Zorg & Geld, neem contact op met de Vraagbaak via vraagbaak@loc.nl of 030 284320 voor meer informatie.

Meer informatie: www.loc.nl/zorggeld

Zie ook pagina 10 over de evaluatie van de Wmcz 2028.

Xandra van der Kruk-Ras is als adviseur en trainer verbonden aan LOC.

Henk Smets is als vrijwilliger actief in de expertpool Zorg & Geld.

Vrijwilligers CBB maken luisterversie Zorg & Zeggenschap mogelijk

Tekst: **Marjolein Hovius**

Alle artikelen in LOC-tijdschrift **Zorg & Zeggenschap** zijn los te beluisteren. Vrijwilligers van stichting CBB zetten sinds jaar en dag alle achtergrondverhalen, interviews en rubrieken om in gesproken vorm. Luister je wel eens naar podcasts? Zoek dan op je favoriete podcast-app naar 'Verhalen uit ons landelijk netwerk'.

Via de link www.loc.nl/luisteren kun je alle artikelen uit **Zorg & Zeggenschap** beluisteren. Op die Spotify-pagina vind je niet alleen alle ingesproken versies van de artikelen, maar ook alle WaardeCasts: podcasts gemaakt door LOC-bestuurder Mieke Hollander, die aansluiten bij thema's uit **Zorg & Zeggenschap**.

Over CBB

CBB is gespecialiseerd in het toegankelijk maken van lectuur en informatie voor mensen met een leesbeperking. Dat doet zij door alles om te zetten in passende leesvormen zoals braille, grootletter, gesproken en digitale tekst. Albert Nieuwenhuis, inlezer sinds 2004, kwam met het vrijwilligerswerk in aanraking door een

blind familielid: "Ik lees veel en vind het erg leuk om veel te weten te komen. CBB biedt niet alleen leeswerk, maar ook een koffiemoment met andere vrijwilligers. Dat contact en uitwisseling vind ik heel waardevol." LOC is Albert dankbaar voor het bijdragen aan het toegankelijker maken van **Zorg & Zeggenschap**. In dit jaar van de vrijwilliger, uitgeroepen door de Verenigde Naties, bedankt LOC graag ook alle andere vrijwilligers vanb CBB en LOC (zie ook pagina 18).

Kijk op: www.loc.nl/luisteren en www.cbb.nl

Marjolein Hovius is als communicatieadviseur verbonden aan LOC.

Bart van den Berg over zijn drijfveren:

“Het is belangrijk om te mogen zijn wie je bent”

Bart van den Berg: “Het kost veel energie als je de hele tijd voor jezelf moet opkomen.”

Hoe lukt het mensen ondanks ziekte, tegenslagen of andere hobbels waarde aan hun leven te geven? En wat drijft hen van waarde en betekenis te zijn voor anderen? In deze aflevering vertelt Bart van den Berg (40), die zelfstandig begeleid woont bij Gemiva, zorgorganisatie voor mensen met een verstandelijke beperking, over het belang van opkomen voor anderen.

Bart van den Berg snoeit op de binnenplaats van de Gemiva-woonlocatie wat struiken bij. Het is een druilerige dag in februari, maar Bart is graag buiten. Hij vertelt hoe blij hij is met zijn appartement op de begane grond, gele-

gen in de historische binnenstad van Gouda - pal aan de Gouwe. “Ik woon hier nu ruim tien jaar en het is fijn aan gezamenlijke activiteiten mee te doen zoals een spelletjesavond, koffiemomenten en samen eten

tijdens de feestdagen. Maar mijn droom is ooit zelfstandig te kunnen wonen met ambulante begeleiding.”

In de woonkamer inspecteren valkparkieten Tweety (10) en Anouk (6) het bezoek indringend, terwijl Bart de muziek wat zachter zet en over zijn leven vertelt. Hoe aan het begin van zijn schoolcarrière duidelijk werd dat hij minder goed kon meekomen. “Ik bleek een vorm van autisme te hebben en belandde in het speciaal onderwijs.” Over dat hij als jochie van tien doordeweeks in een logeershuis moest wonen. “Het was niet anders. Ik miste mijn ouders wel; gelukkig mocht ik in de weekenden naar huis.”

“Ik weet zelf wat het beste is voor mij”

Drukke dagen

Op deze vrijdag is Bart vrij. “Een vrije vrijdag is wel fijn”, zegt hij, als hij zijn drukke dagen beschrijft. Even daarvoor heeft hij minutieus opgesomd op welke plekken hij sinds 2015 allemaal heeft gewerkt. Nu werkt hij deels bij de Jumbo en deels bij het servicecentrum van Gemiva. “Ik werk vier dagen, doe vrijwilligerswerk en tot voor kort zat ik in de Adviesraad van Raad op Maat. Ook ben ik vanuit Gemiva betrokken bij de beweging Radicale vernieuwing van LOC. En dan ben ik ook nog aangesloten bij de Jezus Central Church en de kerk van het Legers des Heils, hier in Gouda. Daar merkte ik hoe fijn en belangrijk het is te mogen zijn wie je bent.”

Mét mensen praten in plaats van óver mensen – zo voorkom je dat je mensen hun zeggenschap ontnemt, zegt Bart. Zelf heeft hij ondervonden dat persoonlijk begeleiders of hulpverleners alles voor hem gingen bepalen. “Onder het mom van ‘ik weet wat het beste is voor jou’, dachten ze te kunnen beslissen hoe laat ik naar bed ga, hoe ik met mijn financiën zou moeten omgaan; kortom hoe ik het beste mijn leven zou moeten inrichten. Dat weet ik zelf heel goed.” Hij vertelt hoe hij tijdens zijn werk in de supermarkt ook wel eens ongelijk

werd behandeld. “Het gebeurde dat ik niet zomaar vrij kon nemen, terwijl dat bij anderen geen probleem was. Of ik moest als enige alle koelingen schoonmaken. Het kost veel energie als je de hele tijd voor jezelf moet opkomen.”

Opkomen voor anderen

Dat opkomen voor zichzelf en anderen heeft hij zich gaandeweg eigen gemaakt. “Toen ik nog in de Adviesraad van Raad op Maat zat, vond ik het mooi mee te kunnen denken over hoe mensen met een beperking optimale zeggenschap kunnen hebben. Hoe belangrijk het is vanuit eigen ervaringen mee te denken over betere zorg en medezeggenschap. Raad op Maat en LOC (gefuseerd in januari 2025, *red.*) zouden veel meer bekendheid moeten hebben vanwege hun goede werk voor de medezeggenschap.”

Bart vertelt over de halfjaarlijkse bijeenkomst van de beweging Radicale vernieuwing, afgelopen december. Hij opende daar, als afgevaardigde van Gemiva, de expositie over het Land van Omzien. Een land waar ieder mens zichzelf kan zijn en van betekenis kan zijn – ook als hij zorg of hulp nodig heeft – en waar zorgorganisaties, instanties en regels daar dienstbaar aan zijn. “Het is mooi als iedereen elkaar gewoon helpt. Ook zorginstellingen zouden veel meer samen moeten werken. Van elkaar kun je leren.”

Elkaar ontmoeten

Elkaar gewoon helpen, vindt Bart vanzelfsprekend. Al zes jaar werkt hij in een zogeheten Prokkelduo, een initiatief waarmee twee vrijwilligers (één met een (licht) verstandelijke beperking en één zonder) samen taken uitvoeren. Bart: “Vorig jaar hebben we geholpen bij de stembureaus. Het is goed als mensen met verschillende achtergronden elkaar ontmoeten, samen iets doen en elkaar zo beter leren kennen.”

Zie ook pagina 16 over het Land van Omzien.

Meer informatie: www.loc.nl/omzien

Tekst: **Pien Heuts**

Woonspecialist Jennifer Scholl over zorggeschikt wonen:

“Gespikkeld wonen sleutel vitale woongemeenschappen”

Tekst: **Pien Heuts**

Hoe bouwt een woningbouwcorporatie goede zorggeschikte woningen en organiseert zij betrokkenheid? Deze vraag stond onder andere centraal tijdens de landelijke vrijwilligersdag die LOC eind januari organiseerde. Jennifer Scholl, adviseur volkshuisvesting bij de Utrechtse corporatie Woonin gaf een inkijkje en vertelt over sterke woongemeenschappen en zorgbestendig wonen.

Aanleiding voor de presentatie van Jennifer Scholl op 22 januari was het project Hof van Leeuwesteyn in Utrecht, een concept waar Woonin woningen heeft gebouwd voor een mix van gezinnen, vitale ouderen en mensen met een zorgvraag. “We willen als Woonin sterke woongemeenschappen bouwen waar sprake is van sociale betrokkenheid, waar de mogelijkheid tot ontmoeting centraal staat én waar de wat krachtiger bewoners iets kunnen betekenen voor de mensen die dat nodig hebben”, vertelt Jennifer.

Jennifer Scholl: “We willen als Woonin sterke woongemeenschappen bouwen waar de wat krachtiger bewoners iets kunnen betekenen voor de mensen die dat nodig hebben.”

In september 2025 werd de ontmoetingsruimte De Lobby in het wooncomplex Lindeoord in Houten feestelijk geopend.

Gespikkeld wonen

Sinds mensen langer - met zorg en ondersteuning - thuis wonen, heeft Woonin een belangrijke opgave bij nieuwbouw of de herontwikkeling van bestaande complexen. “We willen geen op zware zorg gerichte woningen realiseren. We zijn immers een generieke corporatie voor iedereen met een kleine portemonnee”, legt Jennifer uit. “Specialistisch zorgvastgoed laten we over aan gespecialiseerde partijen. Bij nieuwbouwprojecten, daar waar het een goede plek is en daar waar we met een zorgorganisatie samenwerken, maken we een vijfde (20 procent) van de woningen zorggeschikt voor mensen met een indicatie. We willen zorgen dat die woningen niet bijvoorbeeld aan één gang of in een rijtje liggen, maar gespikkeld door het gebouw zijn gelegen. Denk bijvoorbeeld aan een seniorencomplex waar mensen vanaf 55, die nog gewoon aan het werk zijn, kunnen wonen en mensen die wat meer zorg nodig hebben.” Woonin wijst daarnaast 10 procent van de nieuwbouwwoningen toe aan aandachtsgroepen zoals statushouders en doorstromers uit beschermd wonenprojecten. De overige 70 procent is bestemd voor reguliere huurders.

Sociale samenhang

De vraag naar wooncomplexen waar ouderen met een zorgvraag prettig kunnen wonen, krijgt Woonin steeds vaker van gemeenten. Door overheidsbeleid (scheiden van wonen en zorg) gericht op thuis blijven wonen met

“We realiseren sterke woongemeenschappen met goede afspraken met zorgpartijen”

zorg en ondersteuning, stijgt de vraag naar passende woningen met zorg. Jennifer: “In het begin voelden we ons daar een beetje ongemakkelijk bij; we zijn immers geen zorgorganisatie, geen Woonzorg Nederland of Habion, specialisten op het gebied van ouderenhuisvesting. Het was nieuw terrein voor ons. We zijn op zoek gegaan hoe we als gewone woningbouwcorporatie toch konden voldoen aan die vraag. We wilden geen droevige ouderencomplexen, waar iedereen zware zorg krijgt, maar vitale woongemeenschappen met sociale samenhang, voor mensen die echt met elkaar wonen - met wat steun van zorg en welzijn, én elkaar ontmoeten en ondersteunen. We hebben dit omarmd en realiseren sterke woongemeenschappen met goede afspraken met zorgpartijen.”

Betrokkenheid zorgpartijen

Echte inspraak en betrokkenheid van toekomstige bewoners bij de nieuwe woongemeenschappen moet volgens Jennifer Scholl nog van de grond komen (zie

Hof van Leeuwesteijn, hof voor senioren en gezinnen in Utrecht.

kader). “We hebben nog geen ouderenambassadeurs die meedenken. Daar kunnen we nog een slag in slaan. We betrekken wel aan de voorkant de zorgpartij als we gaan samenwerken in een complex. We werken bijvoorbeeld samen met AxionContinu en Zorgspectrum. Het maakt natuurlijk uit welk type doelgroep de zorgpartij bedient en wat dat betekent voor de ‘plattegrond’ van de woning. Wij houden daar rekening mee, zolang de woning maar regulier verhuurbaar blijft.”

Woonin wil voortaan altijd een plattegrond maken die rollatorgeschikt is en waarbij de badkamer een toilet heeft - dat is een basisbehoefte van de zorgpartijen. De zorggeschikte woningen zijn daarbij ook nog rolstoelgeschikt en hebben onder andere een badkamer die aan de slaapkamer grenst. Zodat de meeste thuiszorghandelingen uitgevoerd kunnen worden. “Daarbij letten we erop dat het wel een prettige woning blijft”, zegt Jennifer, “niet dat je meteen ziet dat het een zorgwoning is.” Bewoners kopen zelf zorg in. In het geval van Hof van Leeuwesteijn levert AxionContinu de zorg en heeft daartoe ook een kantoor in het complex.

Speeddates met huurders

Welzijn is een belangrijke pijler van de nieuwe vitale

LOC-Bouwpool

Deskundige vrijwilligers van LOC helpen cliëntenraden die te maken hebben met verbouwingen en nieuwbouw van zorginstellingen of zorggeschikt wonen. Zij informeren en adviseren cliëntenraden over hoe het bouwproces eruitziet en welke rechten de cliëntenraad heeft. Cliëntenraden hebben adviesrecht op nieuwbouw en verbouwingen van de zorgorganisatie. Als het om zorggeschikt bouwen van gemeenten gaat, hebben cliëntenraden dat niet. Wél kunnen zij via de zorgorganisatie invloed uitoefenen op de bouw. Voor meer informatie: www.loc.nl/bouw

Versterking gezocht!

Wil je je aansluiten bij de LOC-Bouwpool om zo de positie van cliëntenraden te verstevigen tijdens verbouwing of nieuwbouw? Heb je een achtergrond in de bouw of veel te maken gehad met verbouw/nieuwbouw in de zorgsector? Kom dan de bouwpool versterken. Het kost zo’n twee tot drie uur per maand. Meer informatie: Vraagbaak@loc.nl en x.vanderkruk@loc.nl.

wooncomplexen van Woonin. Ook daarover maakt de corporatie van tevoren afspraken met zorgpartijen. Jennifer: “Nieuwe wooncomplexen bouwen we bijna altijd met een ontmoetingsruimte, voor alle huurders. Die ontmoeting moet laagdrempelig zijn. We kijken samen met zorg- en welzijnspartijen hoe we dat het beste kunnen doen. En met de bewoners natuurlijk. Voor nieuwe huurders organiseren we ontmoetingsbijeenkomsten met speeddates zodat ze met elkaar kunnen kennismaken. En we zeggen: ‘Jullie zijn nu de nieuwe bewoners, dan is het fijn als jullie zeggen hoe de binnentuin of de ontmoetingsruimte er uit zou moeten zien. Dit is het budget, maak een mooi plan. Daarmee maak je een start met ‘samen’,” vervolgt Jennifer, “en geef je actievelingen die een voortrekkersrol willen spelen, ruimte.”

Zie ook het artikel op pagina 8 over de kabinetsplannen rondom nieuwe woonvormen voor ouderen.

Wat delen mensen op sociale media?

Volg onze socialemediakanalen of schrijf je in voor onze nieuwsbrief op loc.nl

“Alleen een dak boven de gemeenschap ontbrak”

Er is een sterke, zorgzame gemeenschap gegroeid aan de Middellaan in Breda. In samenwerking met gemeente en woningbouwcorporatie groeit de lokale zeggenschap.

Participatiecoalitie welzijn, zorg en hulp

www.loc.nl/middellaan

“Is er een huis dat niet moeilijk doet over wat je (niet) aan hebt?”

Bewoner: “Rondlopen zoals ik mij vrij voel. Bijvoorbeeld slapen zonder kleding als het warm is. Maar niet dat de verzorging dan heeft: trek eens wat aan.”

www.loc.nl/aan

“Waarom tijd steken in de Wat als club, van Radicale vernieuwing jeugdzorg?”

Daisy Petrona, vanaf het eerste uur betrokken bij onze vernieuwingsbeweging in de jeugdzorg, antwoordt tijdens een college zo: “Wat als... de samenleving, de professionals die samen ons systeem vormen, en de Nederlandse staat alle bestaande onderzoeksrapporten zouden erkennen (...), en deze niet langer terzijde zouden schuiven?”

Daisy Petrona Claase

www.loc.nl/rapporten-niet-terzijde

“Gestopt met aanleveren verplichte indicatoren, hoe dan wel?”

Nieuwe LOC-publicatie na onderzoek radicale vernieuwers. “Van cijfers en metingen naar dialoog, van controle naar waardevol leven – gestuurd door hoe elk uniek mens die zorg ontvangt dat voor zich ziet. Echte rekenschap ontstaat van binnenuit en in interactie in de relatie met de mens die zorg ontvangt.”

Radicale vernieuwing

www.loc.nl/rekenschap-publicatie

“Bewust en actief ons oor te luisteren leggen”

Ruim 1300 cliëntenraden in zorg en welzijn behartigen de belangen van mensen die zorg nodig hebben. LOC ondersteunt hen daarbij met trainingen, cursussen, adviezen, netwerkbijeenkomsten en andere diensten. In de rubriek **Clíent & raad** vertellen cliëntenraadsleden over hun werk, onderliggende motivaties en de wederzijdse versterking met LOC. In deze aflevering Franny van Geest (72), lid van de patiëntenraad van Jeroen Bosch Huisartsen.

Jeroen Bosch Huisartsen (JBH) is een regionale organisatie voor huisartsen in Den Bosch en omstreken. JBH, in 2023 opgericht, bestaat uit 86 praktijken en 153 praktijkhoudende huisartsen. De patiëntenraad behartigt de belangen van de patiënten.

Wat is jouw achtergrond?

“Ik heb altijd in de zorg gewerkt. Eerst als apothekersassistente in de eerstelijnszorg; dat

is zorg waar je zonder verwijzing terecht kunt, zoals een huisarts of tandarts. Daarna ben ik in de ziekenhuisapothek aan de slag gegaan, de tweedelijnszorg. Ik heb veel verschillende functies gehad, dus de zorg van veel kanten gezien.”

Hoe kwam je in de patiëntenraad van JBH terecht?

“Mijn huisarts kende mijn arbeidsverleden en vroeg in 2023 of dit iets voor mij zou zijn. Ik houd van

organiseren en ken de zorg goed. JBH richt zich op het faciliteren van chronische zorg en is het centrale aanspreekpunt voor zorgpartners. Daarnaast pakt JBH belangrijke thema's aan, zoals vergrijzing, krapte op de arbeidsmarkt en samenwerking op het gebied van digitalisering en informatisering."

Waar houdt de patiëntenraad zich mee bezig?

"Bij projecten en besluiten letten wij er op of er ook door de bril van patiënten gekeken is. Ook geven we gevraagd en ongevraagd advies. Zo hebben we bijvoorbeeld bij het opstellen van een brief over thuismonitoring vanuit het patiëntenperspectief op- en aanmerkingen gemaakt, die overgenomen zijn. Ook hebben we inbreng gehad in het project Versterking Eerstelijns SamenwerkingsVerbanden. De subsidieaanvraag daarvoor hebben we besproken met de raad van commissarissen en de directie."

Wat zijn de uitdagingen voor de medezeggenschap in de eerstelijnszorg?

"Om in contact te komen met onze achterban. Die is heel groot en wijdverspreid. We hebben niet iets waardoor we met hen om de tafel kunnen. We zijn natuurlijk ook onze eigen achterban. Maar we hebben ook meer afstand tot de dagelijkse praktijk. Dat helpt om niet vanuit eigen perspectief en ervaring met de huisarts te denken."

"Om een goede mening te vormen is een bredere input van de achterban helpend. We zitten ook bij de JBZ-patiëntenraad (ziekenhuis, red.) aan tafel, waar het functioneren van huisartsenpraktijken ter sprake komt. Bij dit overleg zitten ook vertegenwoordigers van patiëntenverenigingen. Verder maken we gebruik van hun digi-panel, waarin twintigduizend mensen naar hun mening wordt gevraagd. Het is best moeilijk om goede vragen te stellen. We moeten bewust en actief ons oor te luisteren leggen. Dat doen we bijvoorbeeld ook bij de ledenvergadering van JBH. Daar vertellen we ook over de patiëntenraad."

Wat moet er anders in de eerstelijnszorg?

"Sowieso minder administratieve taken voor de huisartsen. Ook zou ik graag zien dat patiënten weten wat huisartsen doen en waarom zij zo druk zijn. De

overheid gooit van alles over de schutting en huisartsen moeten het, zonder extra middelen, maar oppakken. Huisartsen willen graag goede zorg bieden, maar tijd ontbreekt. Ook zou ik patiënten graag goed informeren wanneer een bezoek aan de huisarts echt noodzakelijk is. Er komen nu heel veel niet-medische zaken op het bordje van de huisarts. Zo zouden patiënten beter geïnformeerd moeten worden dat een HAP, huisartsenpost die spoedeisende hulp buiten kantooruren verleent, er niet is voor reguliere zorg of als je overdag geen tijd hebt."

"Het is een uitdaging in contact te komen met onze achterban"

Waar ben je trots op?

"In de afgelopen drie jaar zijn de directie, raad van commissarissen en de patiëntenraad ver gekomen. We hebben aan elkaars rol moeten wennen. Nu is er een goede harmonie en worden we gevraagd om advies en instemming over zaken zoals beschreven in het reglement JBH. Maar we worden ook gevraagd voor onderwerpen die daar niet in genoemd zijn. We worden minder snel vergeten en kunnen ook bij diverse gremia ons woordje doen."

Maak je gebruik van de dienstverlening van LOC?

"Ik volg webinars, online trainingen en cursussen. Er is nog niet zo veel voor de eerste lijn, maar LOC werkt daar volgens mij hard aan. Ik zou graag willen weten hoe ik beter met mijn achterban in contact kom. Hoe doen andere patiëntenraden dit en wat kunnen we van elkaar leren?"

Meer informatie: www.clientenraad.nl

Op 27 mei is er weer een online cursus Contact met de achterban, zie www.loc.nl/achterban

Annemarie Timp is als adviseur verbonden aan LOC.

Tekst: **Annemarie Timp**

Deze rubriek behandelt veelgestelde vragen aan dr LOC-Vraagbaak

Welkom in de cliëntenraad

Gefeliciteerd! Je bent op de rijdende trein van de cliëntenraad gesprongen. Maar hoe raak je snel thuis in de wereld van de medezeggenschap en waar kun je op letten?

Tekst: **Pien Heuts**

Ruth Irik is eerste aanspreekpunt voor de Vraagbaak.

Meer informatie

www.clientenraad.nl

U kunt ook contact opnemen met de Vraagbaak LOC. Deze is iedere werkdag tijdens kantooruren te bereiken op: 030-2843200 of via vraagbaak@loc.nl

Wat is een cliëntenraad?

Dat is een onafhankelijke groep mensen die de belangen behartigt van mensen die zorg nodig hebben. De raad overlegt vanuit cliëntperspectief met de zorgorganisatie over alles wat cliënten raakt. De Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen (Wmcz 2018) verplicht zorgorganisaties tot het instellen van een cliëntenraad.

Waarom is een cliëntenraad belangrijk?

De raad kan vanuit de stem van cliënten invloed uitoefenen op het beleid en daarmee de kwaliteit van de zorg en ondersteuning verbeteren.

Wat moet je als cliëntenraadslid kunnen?

Belangrijk is dat je het cliëntenbelang voorop kunt stellen. Gemotiveerd zijn, graag willen samenwerken en voldoende tijd en inzet hebben zijn pre's. Cliëntenraadswerk is teamwork. Maak gebruik van de kwaliteiten en talenten van de leden en zet die in! Is vergaderen niet je ding, maar contact onderhouden wél - beide hebben een plek in de raad.

Wat is de taak van de cliëntenraad?

Cliëntenraden fungeren als antenne en pikken signalen, klachten en wensen van cliënten op. Zij maken de vertaalslag naar het gemeenschappelijk belang en nemen dit mee in het overleg met de zorgaanbieder. Ook houden raden in de gaten of de zorgaanbieder doet wat hij moet doen.

Welke rechten heeft de cliëntenraad?

Op basis van de Wmcz 2018 heeft de raad recht op tijdige en begrijpelijke informatie die voor de vertegenwoordiging van de achterban nodig is. Bovendien is er recht op regelmatig overleg, gevraagd en ongevraagd adviesrecht en instemmingsrecht over belangrijke onderwerpen die direct het leven van cliënten raken, zoals eten en drinken of dagbesteding.

Wat valt nog meer onder het instemmingsrecht?

Denk bijvoorbeeld aan de medezeggenschapsregeling die de samenwerking van raad en zorginstelling beschrijft. Ook de klachtenregelingen, het profiel van een klachtenfunctionaris en de procedure rondom zorgplannen behoeven instemming van de raad. Op www.clientenraad.nl vind je een overzicht van alle advies- en instemmingsonderwerpen.

Wat heb je nodig om goed te functioneren als raad?

Een medezeggenschapsregeling met de zorgaanbieder waarin de wettelijke bevoegdheden zijn beschreven en een huishoudelijk reglement waarin de raad zijn werkwijze vastlegt. Ook is de basis voor waardevolle medezeggenschap het ontwikkelen van een visie onmisbaar (LOC helpt daarbij). De cliëntenraad moet verder kunnen beschikken over een budget,

vergaderruimte en secretariële en inhoudelijke onafhankelijke ondersteuning. Actief contact met de achterban is noodzakelijk om wensen en ervaringen van cliënten op te halen en acties terug te koppelen. Met al deze punten in het achterhoofd kun je samen het spoorboekje van de raad schrijven.

Wat heeft LOC cliëntenraden te bieden?

LOC heeft een enorm aanbod aan cursussen, leergangen en trainingen op maat ontwikkeld voor de aangesloten raden. Elke maand is er een online training 'Welkom in de cliëntenraad' (18 juni www.loc.nl/welkom). Op verschillende plekken in het land organiseren we regelmatig basiscursussen medezeggenschap of over bijvoorbeeld in contact komen en blijven met je achterban. Daarnaast zijn

er verdiepende bijeenkomsten waar je andere cliëntenraadsleden ontmoet en kennis en inspiratie op kunt doen. Modelreglementen, bewaarkaarten, brochures en de nieuwsbrieven zijn bovendien onmisbaar voor het zo effectief mogelijk uitoefenen van de medezeggenschap.

Meer informatie over de maandelijkse onlinecursus 'Welkom in de cliëntenraad' en het boekje '10 vragen en antwoorden':
www.loc.nl/welkom-in-cr en
www.clientenraad.nl/agenda
Zie ook het artikel op pagina 10 over de evaluatie van de Wmcz 2018.

blog
***Kv*log**

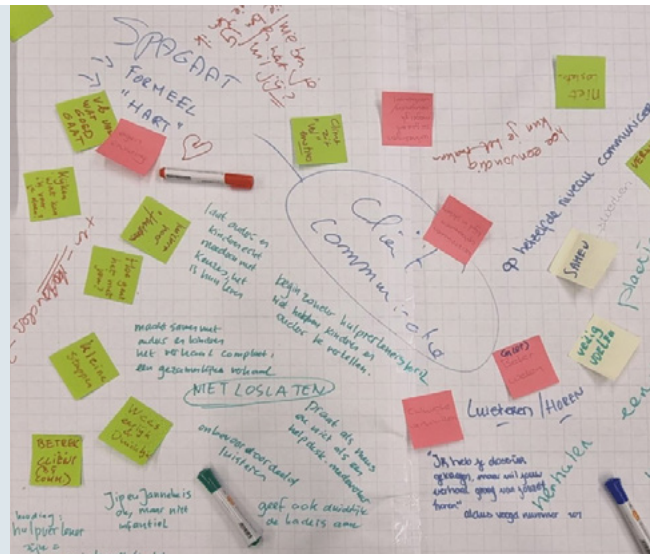
Allerlei mensen uit het LOC-netwerk plaatsen regelmatig hun ervaringen, kennis of vragen op het platform loc.nl. Via tekst, beeld en filmpjes. Het LOC-platform is een ontmoetingsplek om uit te wisselen over (mede)zeggenschap en waardevolle zorg.

Kijk ook op clientsraad.nl/praat-mee

“Een nieuwe aanpak...”

Een lid van de cliëntenraad van gecertificeerde (jeugd)instelling SAVE blogt op ons sociaal platform: Jaarlijks is er overleg met de raad van toezicht. Zo ook bij SAVE. Aan de hand van de agenda werden de gebruikelijke onderwerpen afgehandeld. Elk jaar opnieuw was daar de klachtenanalyse met communicatie en bejegening als aandachtspunten. De rvt en de cr besloten anderhalf jaar geleden het overleg eens heel anders aan te pakken. Een wat actievere en meer inhoudelijke invalshoek met als onderwerp cliënt en communicatie.” Lees verder op

www.loc.nl/nieuwe-aanpak

Verpleeghuisbewoner:
"Zorg is meer dan zorgen"

“Stel je een zorg voor waar: roosters ondersteunend zijn, protocollen richting geven zonder te verstikken, en waar medewerkers de vrijheid hebben om nabij te zijn. In zo’n omgeving bloeien bewoners, medewerkers én organisaties. De toekomst van de zorg ligt niet in nog meer beleid of nog strakker toezicht, maar in de kracht van oprechte aandacht, verbondenheid en liefde. Zorg is uiteindelijk niets minder dan samen mens zijn. Gedachten van een verpleeghuisbewoner, aangevuld met praktijkervaring en gedeelde ervaringen.”

www.loc.nl/meer-dan-zorgen

Digitale kast vol WaardeCasts

LOC ondersteunt cliëntenraden bij hun medezeggenschapstaak. LOC, cliëntenraadsleden, ondersteuners en andere betrokkenen bij medezeggenschap plaatsen op het platform www.clientenraad.nl veel praktische informatie. Ook LOC-professionals delen er tips.

LOC publiceert regelmatig podcasts, die het mogelijk maken om al luisterend op de hoogte te raken van bepaalde informatie op het gebied van de medezeggenschap, en van ontwikkelingen in zorg en welzijn. LOC-bestuurder Mieke Hollander is initiatiefnemer van de 'WaardeCast', een serie podcasts die op ons online platform te vinden is. In elke podcast ontvangt Mieke een of meerdere gasten, en elke podcast komt vervolgens in de 'WaardeCast' op loc.nl/waardecast. Mieke

begon de podcastserie ooit in het kader van de beweging Radicale vernieuwing zorgonderwijs, om het zorgen welzijnsonderwijs te verrijken. Maar de thema's die aan bod komen zijn minstens zo interessant voor mensen met een zorgvraag, hun naasten, cliëntenraden, en andere belangstellenden. De WaardeCasts die Mieke sinds een paar jaar maakt, sluiten aan bij een thema uit Zorg & Zeggenschap. Deze keer gaat Mieke, in het kader van het Land van Omzien (zie pagina 16), in gesprek over 'voorzorgcirkels' en burgerparticipatie, met Annemarie van der Wal (LOC-adviseur en burgerparticipatiedeskundige) en Hans van Steenis die in haar woonwijk een voorzorgcirkel realiseerde: loc.nl/waardecast. Ook te beluisteren via je favoriete podcastapp: zoek op LOC Waardevolle zorg – Verhalen uit ons landelijke netwerk.

Tekst: **Douwe Dronkert**

Colofon

Hoofd/eindredacteur

Pien Heuts

Medewerkers aan dit nummer

Douwe Dronkert, Mieke Hollander, Marjolein Hovius, Vera Jansweijer, Xandra van der Kruk-Ras, Willeke Krijgsheld, Marthijn Laterveer, Annemarie Timp, Jessica Tokaya, Henk Smets

Foto's/illustraties

iStock, Adobe Stock, Anne Stienstra

Leden/abonneeadministratie

LOC: Hof van Transwijk 2
3526 XB Utrecht
Tel: 030-2843200
E-mail: abonnees@loc.nl

Basisontwerp

Firm

Vormgeving

RAAK Grafisch Ontwerp, Utrecht

Druk

AltijdDrukWerk

Z&Z in gesproken vorm

abonnees@loc.nl of
030-2843200

Overname artikelen

Iedereen is van harte uitgenodigd artikelen, met bronvermelding, te gebruiken of te verspreiden.

Zorg & Zeggenschap is een kwartaaluitgave van LOC Waardevolle zorg en wordt gratis in tweevoud toegestuurd aan alle bij LOC aangesloten cliëntenraden, de Christelijke Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden (CBB) en EBSCO Information Services. Een (extra) abonnement is mogelijk voor 61 euro per jaar. Kijk ook eens op www.loc.nl/tijdschrift

loc
Waardevolle
zorg

LOC Agenda

23 april
Netwerkbijeenkomst
ondersteuners cliëntenraad
www.loc.nl/ondersteuners-netwerk

27 mei
Online cursus Contact
met de achterban
www.loc.nl/achterban

19 mei
Basiscursus medezeggenschap
www.loc.nl/basiscursus

18 juni
Online cursus Welkom
in de cliëntenraad
www.loc.nl/welkom

Voor meer bijeenkomsten en cursusaanbod op maat: www.loc.nl/bijeenkomsten

Voordeel voor LOC-leden!

LOC ondersteunt cliëntenraden in zorg en welzijn. Ook starten en ondersteunen we vernieuwende initiatieven, zoals de beweging Radicale vernieuwing. Enkele van vele voordelen van het LOC-lidmaatschap, zijn kosteloos gebruik van:

- Cursussen en bijeenkomsten
- De Vraagbaak
- De Expertpools (Bouw en Zorg & Geld)
- Brochures, bewaarkaarten en uitleg-video's
- Wekelijkse digitale nieuwsbrief; elk kwartaal ons tijdschrift

Leden helpen elkaar en LOC om Waardevolle zorg in ons land mogelijk te maken.

www.loc.nl

Ja!

Mijn cliëntenraad wordt lid van LOC

We kiezen voor:

- ☐ Pakket 1 à € 1.140,- (2026)
- ☐ Pakket 2 à € 1.525,- 1.620,- (2026) met extra voordelen, zoals 4 uur ondersteuning op maat
- ☐ Ik wil eerst graag meer informatie

Meer over de pakketten: www.clientenraad.nl/word-nu-lid

Naam:

E-mailadres:

Telefoonnummer:

Naam instelling en/of locatie:

- ☐ Ik geef toestemming voor contact over lidmaatschapsdetails

Te versturen naar: LOC Waardevolle zorg, Hof van Transwijk 2, 3526 XB, Utrecht